

REGIONAL
ANTI-CORRUPTION
INITIATIVE

THE AIRE CENTRE
Advice on Individual Rights in Europe

Инструменти и добри практики в международното
сътрудничество за възстановяване на активи
Ръководство

ABSTRACT

Effective international judicial cooperation is notoriously difficult to achieve. Language barriers, variations in national legislation and procedures combined with different cultural approaches present law enforcement officers, prosecutors, lawyers and judges with unusual challenges when engaging with their foreign partners. When international cooperation is required for the purpose of asset recovery, this challenge is often more difficult. Assets need to be located quickly, before they are moved. In order to achieve this, prosecutors and judges require a firm understanding of their own domestic legislation in terms of the technical and legal aspects of freezing, seizure and confiscation, together with a sound understanding of how this may differ in other jurisdictions.

At the beginning of 2018, following in-depth analysis, extensive consultation, and numerous deliberations conducted by a group of experts from the SEE region and beyond, a study titled *Asset Recovery in the Western Balkans: A Comparative Analysis of Legislation and Practice* was published. This publication concludes that available statistics indicate a low level of international cooperation in the field of asset recovery. The study suggests a lack of knowledge of the available asset recovery international cooperation tools and instruments is a contributing factor to this. Consequently, a key recommendation was to strengthen the capacity of law enforcement agencies, prosecution services and judicial bodies to apply international cooperation instruments in asset recovery cases, seeking the seizure and confiscation of assets located outside their own jurisdictions. This Handbook has been produced in response to this recommendation. It complements capacity-building activities in the SEE region and will be used at a number of training events specifically designed to support authorities engaged in international asset recovery.

РЕЗЮМЕ

Известно е, че е трудно да се постигне ефективно международно съдебно сътрудничество. Езиковите бариери, различията в националното законодателство и приложимите процедури, съчетани с различните културни подходи, изправят служителите на правоприлагащите органи, прокурорите, адвокатите и съдиите пред не обичайни предизвикателства при взаимодействието им с техните чуждестранни партньори. Когато е необходимо международно сътрудничество за целите на възстановяването на активи, това предизвикателство често се оказва още по-трудно. Активите трябва да бъдат локализирани бързо, преди те да бъдат преместени. За да постигнат това, прокурорите и съдиите се нуждаят от пълно познаване на собственото национално законодателство по отношение на техническите и правни аспекти на замразяването на активи, изземването и конфискацията, както и от достатъчно разбиране на възможните различия в други юрисдикции.

След задълбочен анализ, обстоятелни консултации и многобройни обсъждания, проведени от група експерти от региона на Югоизточна Европа и извън него, в началото на 2018 г. е публикувано проучване, озаглавено „Възстановяване на активи в Западните Балкани: сравнителен анализ на законодателството и практиката“. Тази публикация достига до заключението, че наличната статистика показва ниско ниво на международно сътрудничество в сферата на възстановяването на активи. Проучването определя липсата на познания относно съществуващите правни актове и инструменти за международно сътрудничество при възстановяване на активи като фактор, който допринася за това. Предвид това, ключовата препоръка е да се засили капацитета на правоприлагащите органи, прокуратурата и съдебните власти за прилагане на инструменти за международно сътрудничество по дела за възстановяване на активи, с цел изземване и конфискация на активи, намиращи се в други юрисдикции. Настоящият наръчник е изготвен в отговор на тази препоръка. Той допълва дейностите за изграждане на капацитет в региона на Югоизточна Европа и ще бъде използван в редица обучения, специално предназначени да подпомогнат властите, ангажирани с международно възстановяване на активи.

Заглавие

Ръководство с инструменти и добри практики в международното сътрудничество за възстановяване на активи

Издатели

Център за консултации за индивидуалните права в Европа (AIRE)
Регионална антикорупционна инициатива (RAI)

Представители на издателите

Биляна Брейтуейт
Владан Йоксимович

Автори

Експерти на AML Consulting (Global) Ltd:
Джил Томас
Лорънс Дей
Фиона Джаксън

Редактор

Десислава Гоцкова
Превод на български език
Деница Янкова, Преводаческа агенция АГИЛА

Дизайн

UrbanGRAF, Сараево, Босна и Херцеговина

© RAI2019

Всички права запазени. Забранява се всяко неправомерно възпроизвеждане или използване на този материал.

Изразените в публикацията мнения не отразяват непременно официалната позиция на Регионалната антикорупционна инициатива или на нейните държави членки.

Инструменти и добри практики в международното сътрудничество за възстановяване на активи

Ръководство

Автор: AML Consulting (Global)

Център за консултации за индивидуалните права в Европа (AIRE)

Регионална антикорупционна инициатива (RAI)

2019

TABLE OF CONTENTS

1. Въведение	8
2. Терминология в областта на възстановяването на активи	9
2.1. Възстановяване на средства	9
2.2. Активи	9
2.3. Проследяване и установяване на активи	10
2.4. Обезпечаване, изземване и заповед	10
2.5. Конфискация и изземване в полза на държавата	11
2.6. Несвързана с присъда конфискация	11
2.7. Конфискация на база обект	12
2.8. Конфискация „на база на стойност“ и „със заместване на стойност“	12
2.9. Реализиране на активи	13
2.10. Разпореждане с активи	13
2.11. Споразумение за разпределяне на активи	13
3. Международни, регионални и европейски законодателни актове и стандарти	14
3.1. Международни законодателни актове и стандарти	14
3.2. Регионални законодателни актове	16
3.3. Законодателни актове на Европейския съюз	17
3.4. Санкции и списъци	18
4. Международни и регионални механизми за възстановяване на активи	19
4.1. CARIN и други междуведомствени мрежи за възстановяване на активи (ARIN)	19
4.2. CBA	23
4.3. Европол	25
4.4. Евроюст	25
4.5. Европейска съдебна мрежа	26
4.6. EGMONT	26
4.7. StAR	27
4.8. Интерпол	27
4.9. Служители за връзка / канали на посолства	27
5. Международно проследяване на активи	28
5.1. Кога да се отправи искане за международно проследяване на активи	28

5.2. Как да се реши кой канал да се използва	29
5.3. Пример А: Използване на канала CBA при искане за проследяване на активи	30
5.4. Пример Б: Използване на CARIN и други ARIN за процедиране с искане за проследяване на активи	37
5.5. Пример В: Искане за проследяване на активи до Интерпол	40
6. Съвместни екипи за разследване (СЕР)	42
7. Проследяване на активи в офшорни юрисдикции	47
7.1. Какво е офшорна юрисдикция?	47
7.2. Тръстове	48
7.3. Видове информация в дружества в офшорни юрисдикции	49
7.4. Как да бъде получено международно сътрудничество	51
7.5. Речник на термини, свързани с офшорни юрисдикции	51
8. Обезпечаване и изземване	53
8.1. Изпращане на международни искания за обезпечаване и изземване в наказателно производство	53
8.2. Получаване на международни искания за актове за обезпечаване и изземване в наказателно производство	55
9. Изземване в полза на държавата и конфискация	57
9.1. Изпращане на международни искания за конфискация в наказателно производство	57
9.2. Изпращане и получаване на международни искания за актове за обезпечаване, изземване и конфискация в производство, което не се основава на окончателна присъда	59
9.3. Актове за необяснимо богатство	60
9.4. Актове за необяснимо богатство в Обединеното кралство	61
10. Връщане и разпореждане с активи: споразумения за разпределяне на активи	63
11. Правна взаимопомощ за възстановяване на активи	65
12. Преглед на съществуващите в региона двустранни споразумения за възстановяване на активи	67
13. Съкращения	68
14. Полезни източници на информация	70
15. Приложение	70

1. Въведение

Настоящото Ръководство има за цел да подпомогне работещите в областта на възстановяването на активи да осъществяват ефективно възстановяване на активи в международен план, като предоставя насоки за най-добри практики за международно сътрудничество. В него са посочени съответните международни и европейски законодателни актове за възстановяването на активи, стандарти и механизми за международно сътрудничество, като то може да бъде практически инструмент за следователи, прокурори, съдии и други институции, ангажирани в процеса на проследяване и установяване на активи, обезпечаване и изземване, конфискация (включително несвързана с присъда) и разпореждане с активи с международен елемент. В Ръководството е направен и преглед на съществуващите двустранни и многостранни споразумения за сътрудничество при възстановяване на активи в региона на Югоизточна Европа (ЮИЕ). Включени са както процесите преди правна взаимопомощ, така и свързаните с нея. Не е обхванато трансграничното управление на активи.

Обучителите могат да използват Ръководството като инструмент по време на национални обучения и да го предоставят на участниците. То ще бъде и полезен източник в ежедневната работа на съдебни обучителни институти и органи за управление на активи.

2. Терминология в областта на възстановяването на активи

Работещите в областта на възстановяването на активи използват разнообразни термини и изрази. Често термините се различават в различните юрисдикции. Това може да доведе до проблеми да се разбере какво точно е необходимо при международни искания за проследяване на активи и изпълнение на актове за обезпечаване, изземване и конфискация. Приема се за добра практика при международно искане (преди правна взаимопомощ (ПВП) или по време на правна взаимопомощ) да се опише какво се иска. Това ще позволи на запитаните държави да погледнат отвъд терминологията и да стигнат до естеството на искането, като по този начин ще избегнат неправилно разбиране поради използването на различни думи и изрази.

По-долу е представен списък с често използвани термини и изрази в областта на възстановяването на активи заедно с обяснението им от практик и определенията от Конвенцията на ООН срещу корупцията (КООНК) и Варшавската конвенция на Съвета на Европа (СЕ), когато има такива.

2.1. Възстановяване на средства

В настоящото Ръководство терминът „възстановяване на активи“ се използва, за да опише всички етапи на процеса на лишаване на престъпници от незаконно придобитото им богатство¹, включително проследяване и установяване на активи, обезпечаване, изземване и конфискация, както и връщане и разпореждане с активи.

2.2. Активи

Активи включва имущество, използвано за извършване на престъпление (средства на престъпления) и облагите от престъпна дейност. Облагите често се описват като печалбата или материалната полза от престъплението. Облагите може да бъдат разделени на преки облаги от престъпна дейност, наречени още обект, и непреки облаги от престъпна дейност. Ако използваме за пример въоръжен банков обир, средствата на престъплението са оръжието, използвано за заплашване на банковите служители, и автомобилът за бягство, преките облаги са паричните средства, взети от банката, а непреките облаги – имотите, закупени с паричните средства.

В международните и регионалните инструменти активите са описани по следствия начин:

„средства“ означава всяка собственост, използвана или предназначена за използване, по всякакъв начин, изцяло или частично, за да бъде извършено престъпление или престъпления (чл. 1, б. ((в) от Варшавската конвенция на СЕ).

¹ В Конвенцията на ООН срещу корупцията от 2005 г. терминът „възстановяване на активи“ се използва само за връщането на активи, откраднати чрез корупция.

„имущество“ означава всякакъв вид активи, изразяващи се във вещи или права, движими или недвижими, материални или нематериални, правни документи или документи, доказващи права или интерес по отношение на такива активи (чл. 2, б. ((е) от КООНК, чл. 1, б. (б) от Варшавската конвенция на СЕ);

„облаги от престъпление“ означава всяко имущество, получено или придобито пряко или косвено чрез извършване на престъпление (чл. 2, б. ((д) от КООНК);

„облага“ означава всяка икономическа изгода, получена или придобита пряко или косвено от престъпление. Тя може да представлява всякаква собственост според определението на този член (чл. 1, б. ((а) от Варшавската конвенция на СЕ).

2.3. Проследяване и установяване на активи

Проследяването и установяването на активи включва процеса на наказателно и финансово разследване с оглед намиране или установяване на местоположението на активи или в юрисдикцията, която провежда наказателното разследване, или в друга юрисдикция, като в такъв случай е необходимо международно искане за проследяване на активи. Целта на установяването на активи е да бъде разкрит собственикът или лицето, което контролира даден актив.

2.4. Обезпечаване, изземване и заповест

След като даден актив е проследен и установен и след като случаят премине на публичния етап на разследването, активът следва да подлежи на обезпечаване, изземване или заповест, за да се предотврати преместването му в периода преди окончателното съдебно решение относно конфискация. Ако активите не бъдат обезпечени или иззети, заподозреният извършител на престъплението може да ги премести в опит да ги скрие или да се разпореди с тях. Обезпечаването и изземването се прилагат въз основа на съдебен акт. Когато даден актив е предмет на акт за обезпечаване, той остава там, където е; например, може да бъде обезпечена банкова сметка. Когато даден актив е предмет на акт за изземване, той се взема във владение на държавата; така например, автомобил може да бъде иззет. Обезпечаването и изземването се описват още като „секвестриране“.

Терминът „заповест“ се използва, за да се опише временната забрана за прехвърляне, преобразуване, разпореждане или преместване на имущество, притежавано от дадено лице, което също се прави по силата на съдебен акт. В такъв случай активът обикновено остава при собственика. Актът за заповест се издава по отношение на лице, а не на актив, въпреки че имуществото се описва „под заповест“ или като предмет на акт за заповест.

„Обезпечаване“ и „изземване“ означават временна забрана за прехвърляне, преобразуване, разпореждане със или движение на имущество или временно задържане или поставяне под контрол на имуществото въз основа на съдебно решение или заповед на друг компетентен орган (чл. 2, б. е) от КООНК; чл. 1, б. ж) от Варшавската конвенция на СЕ).

2.5. Конфискация и изземване в полза на държавата

Конфискацията е процес на окончателно лишаване на извършителя от облагите след окончателното съдебно решение. Изземването в полза на държавата (наричано понякога гражданска конфискация) се използва често, за да опише процеса на окончателно лишаване на извършителя от средствата на престъплението или незаконно придобити активи като наркотици или огнестрелно оръжие преди или след окончателното съдебно решение. От друга страна обаче, в някои юрисдикции думите „конфискация“ и „изземване в полза на държавата“ се използват взаимозаменяемо. Терминът „изземване в полза на държавата“ може да се използва вместо „конфискация“ и обратно.

„конфискация“, която включва и гражданска конфискация, където тя е приложима, означава окончателно отнемане на имущество въз основа на съдебно решение или заповед на друг компетентен орган (чл. 2, б. ((ж) от КООНК).

„конфискация“ означава наказание или мярка, наложени от съд след производство във връзка с престъпление или престъпления, които водят до окончателното лишаване от имущество.

2.6. Несвързана с присъда конфискация

Несвързаната с присъда конфискация е процесът на конфискация на активи без присъда срещу дадено лице за престъпление във връзка с активите. Може да се осъществи както в наказателно, така и в гражданско производство. По-долу са дадени четири примера за несвързана с присъда конфискация:

- а) Конфискация на облаги от престъпна дейност и средства на престъпление по време на наказателно преследване при обстоятелства, при които случаят е доказан, но присъда е невъзможна или поради смърт, отсъствие или умствено заболяване на извършителя, или по други причини, които пречат окончателна присъда.
- б) Разширена конфискация е налице, когато се конфискуват и активи, които не са предмет на престъплението, за което престъпникът е изправен пред съда. В този случай, конфискацията е „разширена“ спрямо активи, които не са средства на престъплението, преки или непреки облаги от престъпната дейност, за която е наказателното преследване. Разширена конфискация се прилага не само спрямо ползите от дадено престъпление, за което извършителят е осъден, но включва и всички ползи, получени от престъпна дейност като цяло. От властите не се изисква да установят връзка между заподозрените активи, придобити от престъпна дейност, и конкретното престъпно поведение, в което е обвинено лицето. Вместо това конфискацията може да се основава на косвени доказателства или заключение.

Несъответствието между активите на дадено лице и законните му източници на доходи и/или общи доказателства за участие в носещо облаги престъпно поведение може да бъдат част от обосновката за „разширяване“ на конфискацията спрямо други активи (напр. модел на осъждания, доказателства за участие в престъпна организация). Тъй като много от тези термини се основават на възприятията, държавите често се опитват да ги моделират спрямо своето законодателство или практики. Ето защо, в допълнение към горните, някои държави класифицират данъчното облагане на облагите от престъпна дейност като форма на разширена конфискация.

в) Гражданската конфискация е действие *in rem*, за което се изисква доказателство, че даден актив представлява средство на престъпление или облага от престъпна дейност, но не се изисква установяване на вината на лицето освен обосновано съмнение.

г) Необяснимо богатство е случаят, в който лице притежава или се ползва с богатство, което не би могло да е спечелило законно или което не може да бъде обяснено по друг начин като наследство, печалба от лотария или дарение.

2.7. Конфискация на база обект

Конфискацията на база обект е конфискация на точното реално имущество, за което бъде установено, че представлява облаги или средства на престъпление.

2.8. Конфискация „на база на стойност“ и „със заместване на стойност“

Конфискация на база на стойност е случаят, в който на осъдено лице е разпоредено да заплати парична сума, равна на стойността на престъпните ползи. Съдът или компетентният орган изчислява „ползата“ за осъденият извършител от дадено престъпление. Актът за конфискация е за размера на тази сума. В такъв случай, съдът не се занимава с реалните средства (освен ако те не са незаконни активи като огнестрелно оръжие или наркотици) и облагите, а се съсредоточава върху сума, която е еквивалентна на престъпната полза. Актът за конфискация може да бъде изпълнен или „платен“ от извършителя с всякакви средства на негово разположение, включително законни активи.

Често реалните средства или облаги от престъпна дейност вече не са във владение на осъдения извършител, когато настъпи времето за издаване на акт за конфискация. Заместването на стойността позволява да се определи стойността на облагите и/или средствата на престъпление и да се приложи еквивалентна стойност като „заместваща“ за действителните средства или облаги.

2.9. Реализиране на активи

Активите се реализират, когато се преобразуват от активи, стоки или услуги в парични средства чрез продажба.

2.10. Разпореждане с активи

Разпореждането с актив е процесът на продажба или унищожаване на актив.

2.11. Споразумение за разпределяне на активи

Споразумението за разпределяне на активи е документ, в който е предвидена договореността между две или много държави относно разпределянето на активи в случаите, когато активите, отнасящи си до държавата, провеждаща разследване или наказателно преследване, са запорирани и се управляват от друга държава. Така например, държавите може да преценят да разделят престъпните облаги 50/50 между две участващи държави.

3. Международни, регионални и европейски законодателни актове и стандарти

В трета глава са разгледани международните, европейските и регионалните стандарти, които предвиждат основата за международно сътрудничество при възстановяването на активи или насърчават ефективни рамки за международно сътрудничество при възстановяването на активи.

3.1. Международни законодателни актове и стандарти

В трета глава са разгледани международните, европейските и регионалните стандарти, които предвиждат основата за международно сътрудничество при възстановяването на активи или насърчават ефективни рамки за международно сътрудничество при възстановяването на активи.

3.1.1. Конвенция на ООН срещу транснационалната организирана престъпност от 2000 г. (КООНТОП)

КООНТОП е основната конвенция на ООН за борба с организираната престъпност. Тя обхваща престъпления като участие в организирана престъпна група, изпиране на пари, корупция и препятстване на правосъдието, както и други тежки престъпления, наказуеми с максимално лишаване от свобода за срок от поне четири години или с по-тежко наказание. Престъплението следва да има транснационален елемент и да включва организирана престъпна група, като тези два аспекта са дефинирани в законодателството².

В чл. 13 относно международното сътрудничество за целите на конфискацията са предвидени правните основания за искания между юрисдикции за финансово разследване (за проследяване и установяване на активи) и за обезпечаване, изземване и конфискация на облиги от престъпна дейност, имущество и средства на престъпления.

В чл. 14 относно разпореждането с конфискувани облиги от престъпна дейност или имущество са предвидени разпоредби във връзка с договореностите между юрисдикции за разпореждането и връщането на обезпечени или иззети активи от една юрисдикция след искане от друга юрисдикция. С него се насърчава сключването на споразумения за разпределяне на активите между държавите за целите на компенсиране на жертвите и връщане на активите на законните собственици.

В чл. 18, ал. 3, б. ж) е предвидена правна взаимопомощ за събиране на доказателства, свързани със съществуването на активи, посредством установяване или проследяване на облиги от престъпна дейност, имущество, средства на престъпления или други елементи с доказателствена цел.

² Допълнителни разяснения са на разположение в Правното ръководство за КООНТОП: https://www.unodc.org/pdf/crime/legislative_guides/Legislative%20guides_Full%20version.pdf

В чл. 19 относно съвместни разследвания е предвидено, че юрисдикциите сключват двустранни или многостранни споразумения или договорености, като посредством тях във връзка с въпроси, които са предмет на разследване, наказателно преследване или съдебно производство в една или повече държави, съответните компетентни власти може да създават съвместни разследващи органи. Това дава възможности за проследяване и установяване на активи за бъдеща конфискация.

3.1.2. Конвенция на ООН срещу корупцията от 2005 г. (КООНК)

КООНК следва да се използва като правна основа за международно сътрудничество при възстановяването на активи във връзка с корупционни престъпления в публичния и частния сектор³.

В Глава V от Конвенцията е разгледано връщането на активи, получени чрез корупция. „Възстановяването на активи“ е описано тук като „основен принцип на тази Конвенция и държавите – страни по Конвенцията, си предоставят в това отношение сътрудничество и помощ във възможно най-широк обем“.

В чл. 53, 54 и 55 са предвидени изискванията за признаване на актове за конфискация между държави и механизмите, чрез които се изпълняват актовете за конфискация. В чл. 54, ал. 1, б. в) е предвидено вземане на мерки, които да позволят конфискация на активи без наказателна присъда в случаите, в които извършителят не може да бъде съден поради смърт, бягство или отсъствие или в други подходящи случаи. В чл. 57 е предвидено връщането и разпореждането с конфискувани активи.

В чл. 59 е посочено, че юрисдикциите следва да разгледат възможността за сключване на двустранни или многостранни споразумения или договорености за увеличаване на ефективността на международното сътрудничество при възстановяването на активи във връзка с корупционни престъпления.

3.1.3. 40 препоръки на Специалната група за финансови действия (2012 г.)

Специалната група за финансови действия (на английски език: FATF) е междуправителствен орган на ниво изграждане на политики, чиято цел е определянето на стандарти и насърчаването на ефективното изпълнение на законовите, регулаторните и оперативните мерки за борба с изпирането на пари, финансирането на тероризма и свързаните с тях финансови престъпления. Тези стандарти включват и мерки за възстановяване на активи. Препоръките на FATF са признат международен стандарт за борба с посочените престъпни дейности, като осигуряват полезни инструменти за борба с изпирането на облаги от корупция. Юрисдикциите от Западните Балкани не са членове на FATF, но MONEYVAL е асоцииран член и провежда оценките си на държавите в Западните Балкани на базата на стандартите на FATF.

³ Допълнителни разяснения са на разположение в Правното ръководство и Техническото ръководство за КООНК: https://www.unodc.org/pdf/corruption/CoC_LegislativeGuide.pdf и https://www.unodc.org/documents/corruption/Technical_Guide_UNCAC.pdf

В Препоръка 38 са предвидени водещи стандарти за международно сътрудничество на етапа на правна взаимопомощ при международно сътрудничество за възстановяване на активи във връзка с обезпечаване, изземване, управление, конфискация и разпределение на активи. Държавите следва да гарантират, че имат правомощия за предприемане на „експедитивни действия“ в отговор на искания във връзка с възстановяване на активи. Това включва отговор на искания при производства за конфискация, които не основават на окончателна присъда, когато е възможно в рамките на съответното национално законодателство.

3.2. Регионални законодателни актове

3.2.1. Европейска конвенция за взаимопомощ по наказателноправни въпроси на Съвета на Европа от 1959 г. (Конвенция за ПВП от 1959 г.)

В Конвенцията за ПВП от 1959 г. са предвидени общите условия за правна взаимопомощ между държавите – членки на Съвета на Европа. Това е най-често използваният метод за международно сътрудничество, като при възстановяването на активи може да се използва като основа за финансово разследване с цел проследяване и установяване на активи, както и за искания за обезпечаване, изземване и конфискация на активи.

3.2.2. Конвенция на Съвета на Европа относно изпиране, издирване, изземване и конфискация на облагите от престъпление и относно финансирането на тероризма от 2005 г. (ETS № 198) („Варшавска конвенция“)

Варшавската конвенция актуализира Страсбургската конвенция относно изпиране, издирване, изземване и конфискация на облагите от престъпления от 1990 г. (ETS № 141) по отношение на възстановяването на активи. В Глава IV са предвидени обхватни разпоредби за всички аспекти на международното сътрудничество за възстановяване на активи, включително разследване за проследяване на активи, достъп до финансови данни и следене на сметки, правна рамка за искащите държави относно необходимата информация за отправяне на искане и за запитаните държави относно информацията, която следва да предоставят, както и за спонтанното предоставяне на информация. Варшавската конвенция съдържа и разпоредби за изпълнението на актове за обезпечаване, изземване и конфискация, включително актове на базата на производство за конфискация, което не се основава на окончателна присъда, управлението на активи и разпореждането с активи в международни случаи.

3.2.3. Наказателна конвенция относно корупцията (ETS № 173) („Страсбургска конвенция от 1999 г.“)

В Конвенцията на Съвета на Европа относно корупцията са предвидени не толкова подробни разпоредби за международното възстановяване на активи. От друга страна обаче, в чл. 30 по много полезен начин са предвидени мерки за пряка комуникация между компетентните органи в спешни случаи, като паралелно с това чрез централните органи се изпращат искания за ПВП. Това може да бъде решаващо, когато се иска обезпечаване и изземване на активи, които бързо може да изчезнат.

3.3. Законодателни актове на Европейския съюз

- 3.3.1** **Рамково решение на Съвета от 26 юни 2001 година относно прането на пари, идентифицирането, проследяването, замразяването, изземването и конфискацията на средствата и приходите от престъпна дейност.** Тук са предвидени престъпленията, при които се прилага конфискация, като е въведена конфискацията на стойност.
- 3.3.2** **Рамково решение 2003/577/ПВР на Съвета от 22 юли 2003 година за изпълнение в Европейския съюз на решения за обезпечаване на имущество или доказателства.** Въвежда принципа на взаимно признаване на актове за обезпечаване и изземване.
- 3.3.3** **Рамково решение 2005/212/ПВР на Съвета от 24 февруари 2005 година относно конфискация на облиги, средства и имущество от престъпления.** Предвижда конфискацията на активи, прехвърлени на трето лице, и разширена конфискация.
- 3.3.4** **Рамково решение 2006/783/ПВР на Съвета от 6 октомври 2006 година за прилагане на принципа за взаимно признаване на решения за конфискация.** Въвежда принципа за взаимно признаване на решения за конфискация.
- 3.3.5** **Решение 2007/845/ПВР на Съвета от 6 декември 2007 година относно сътрудничеството между Службите за възстановяване на активи на държавите членки при проследяване и установяване на облиги или друго имущество, свързани с престъпления („Решение на Съвета за СВА“)**
 Решение 2007/845/ПВР на Съвета задължава държавите членки да създадат или определят национални Служби за възстановяване на активи (СВА) като национални централни точки за връзка, които чрез засилено сътрудничество да улесняват проследяването в ЕС на получени от престъпления активи по възможно най-бърз начин. Решението позволява на СВА да обменят информация и добри практики както при поискване, така и спонтанно, независимо от своя статут (административен, правоприлагащ или съдебен орган). От СВА се изисква да обменят информация при условията, предвидени в Рамково решение 2006/960/ПВР на Съвета („Шведска инициатива“) за опростяване обмена на информация и сведения между правоприлагащите органи на държавите членки на ЕС във връзка със сроковете, в които СВА следва да отговарят на искания за проследяване на активи. Обхванати са както исканията на базата на наказателно производство, така и на гражданско производство, доколкото е възможно съгласно националното законодателство на съответната държава членка. Предвидена е правната рамка за проследяване и установяване на активи между СВА на ЕС, независимо от статута на СВА съгласно националното законодателство и дали СВА е създадена в рамките на правоприлагаща, съдебна или административна структура.
- 3.3.6** **Директива 2014/42/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 година за обезпечаване и конфискация на средства и облиги от престъпна дейност в Европейския съюз.** Директивата от 2014 г. има за цел да опрости Рамкови решения на Съвета 2001 и 2005. В нея се доразвиват разпоредбите за конфискация на база на стойност и разширена конфискация. Въведена е и разпоредба за конфискация без окончателна наказателна присъда в случаите, когато обвиненото лице и избягало или не може да бъде съдено поради заболяване.

3.3.7 Регламент (ЕС) 2018/1805 от 2018 г. („Регламент от 2018 г.“)

Регламент (ЕС) 2018/1805 е въведен, за да изясни Рамково решение 2003/577/ПВР на Съвета за изпълнение в Европейския съюз на решения за обезпечаване на имущество или доказателства и Рамково решение 2006/783/ПВР на Съвета за прилагане на принципа за взаимно признаване на решения за конфискация. Подобно на двата си предшественика, Регламентът от 2018 г. установява система за взаимно признаване на актове за обезпечаване и конфискация между държавите членки на ЕС, като предвижда кога се признават актовете за обезпечаване и конфискация и положенията, при които държавите членки на ЕС може да откажат признаване. Целта е органите на запитаната (изпълняващата) държава да се насърчат да признават автоматично акт, издаден от съд на искащата (издаващата) държава, без времеемкия процес да се търсят допълнителни актове в запитаната държава. В приложение към Регламента е даден образец на „удостоверение“ за обезпечаване и конфискация. Издаващата държава попълва и превежда образца, който се изпраща на запитаната държава заедно с оригиналния акт, който не е необходимо да бъде преведен. В Регламента се съдържат и разпоредби за управлението и разпореждането с обезпечено и конфискувано имущество, връщането на имущество на жертвите и компенсирането на жертвите. Разгледани са и задълженията на държавите членки към засегнатите лица и правните средства за защита, които са на тяхно разположение. Регламентът не се прилага за актове за обезпечаване и конфискация в гражданско или административно производство, поради което е изключена гражданската конфискация без окончателна присъда. Той се прилага за актове, предадени на или след 19 декември 2020 г.

3.4 Санкции и списъци

Редица международни органи и институции издават списъци с юридически и физически лица или юрисдикции, които не отговарят на предвидените от тях „стандарти“. Тези списъци или санкции често играят ролята на катализатор на разследвания, в които е необходимо международно сътрудничество за възстановяване на активи. Съветът за сигурност на ООН налага санкции, за да „възстанови мира и сигурността“. Европейският съюз поддържа списък с юридически и физически лица, които подлежат на международни санкции. Тези санкции налагат задължение на финансовия сектор в много случаи да обезпечи активите на включените в списъка юридически или физически лица. Действията на финансовия сектор може да доведат до подаването на сигнали за подозрителни сделки до националните звена за финансово разузнаване (ЗФР), които на свой ред образуват разследване за изпиране на пари. Европейската комисия води консолидиран списък в ЕС на лица, групи и образувания, които подлежат на финансови санкции. Базата данни се поддържа и актуализира от Комисията на ЕС, като консолидираните списъци на финансовите санкции, състоящи се от обезпечаване на активи, се публикуват в различни формати⁴.

⁴ <https://data.europa.eu/euodp/en/data/dataset/consolidated-list-of-persons-groups-and-entities-subject-to-eu-financial-sanctions>

4. Международни и регионални механизми за възстановяване на активи

Като цяло не е лесно да се постигне успешно международно съдебно сътрудничество. В конкретния случай на възстановяването на активи, разликите в националните законодателства, политики, институции и процедури допълнително пречат ефикасния обмен на информация. По отношение на активите, за които се предполага, че се намират в други юрисдикции, а не в разследващата държава, винаги има опасност да бъдат преместени, укрити или прехвърлени на трето лице в опит да се скрие действителният собственик. Ето защо, за да се постигне ефективно международно сътрудничество за възстановяване на активи, са необходими бързи действия за успешното прилагане на посочените по-горе международни инструменти.

Може да се каже, че през 90-те години на XX век възстановяването на активи е все още в проходаща възраст с много малко международно сътрудничество за проследяване, установяване, изземване и конфискация на престъпно придобити активи в чужбина. Ако изобщо има такива случаи, обезпечаване и конфискация се искат чрез молби за правна взаимопомощ, обикновено на относително късен етап от разследването, когато случаите вече се разглеждат от съда. Така престъпниците имат достатъчно време да скрият и да се разпоредят с активите и рядко се осъществява успешна конфискация. В резултат на това незадоволително положение са създадени редица „официални“ и „неформални“ мрежи, които да подпомагат проследяването, обезпечаването, изземването и конфискацията на активи.

4.1. CARIN и други междуведомствени мрежи за възстановяване на активи (ARIN)

Какво е ARIN?

Междуведомствените мрежи за възстановяване на активи (на английски език: ARIN) са „неформални“ мрежи с контакти от правоприлагащи и съдебни институции (прокурори, магистрати, съдии, правителствени адвокати), които упражняват дейност във всички аспекти на процеса на възстановяване на активи. Това включва проследяване, обезпечаване, изземване, управление, конфискация и разпореждане с активи. Контактите улесняват международното сътрудничество за възстановяване на активи.

Междуведомствена мрежа за възстановяване на активи Камден – CARIN

CARIN е неформална мрежа на правоприлагащи и съдебни практики, които са специалисти в областта на проследяването, обезпечаването, изземването и конфискацията на активи. Това е междуведомствена мрежа. Всяка държава членка се представлява от правоприлагащ служител и съдебен експерт (прокурор, разследващ съдия и др. в зависимост от правната система).

Целта на CARIN е да повиши ефективността на усилията на своите членове на междуведомствена основа да лишат престъпници от техните неправомерни печалби. Това е преди всичко оперативна мрежа, която да улеснява оперативни искания по случаи за възстановяване на активи.

Контактите от CARIN оказват подкрепа в целия процес на възстановяване на активи, от началото на разследването за конфискация, което включва проследяване на активи, до обезпечаване и изземване, управление и накрая конфискация, включително разпределяне на активи между юрисдикции, ако е необходимо. Представителите на държавите членки в CARIN се наричат „национални точки за контакт“. Всички те говорят английски език, тъй като работният език на мрежата е английски. Връзка с контактите от CARIN може да се осъществи директно по телефона или по имейл.

Понастоящем CARIN има 54 регистрирани членуващи юрисдикции, включително 28 държави членки на ЕС и девет международни организации. Също така тя е свързана с другите седем регионални междуведомствени мрежи за възстановяване на активи (ARIN) в целия свят. Всички членове на RAI са членове на CARIN и имат точки за контакт в CARIN.

Ключови цели на CARIN

С оглед постигането на целта на CARIN, ключовите цели на мрежата са:

- създаване на мрежа от точки за контакт;
- акцент върху облагите от всички престъпления в обхвата на международни задължения;
- утвърждаване като център на експертни познания във всички аспекти на работата с облаги от престъпна дейност;
- насърчаване на обмена на информация и добри практики;
- отправяне на препоръки към органи като Европейската комисия и Съвета на Европейския съюз по всички аспекти на работата в облаги от престъпна дейност;
- действия като консултантска група за други съответни органи;
- улесняване, когато е възможно, обучението по всички аспекти на работата с облаги от престъпна дейност;
- акцент върху значението на сътрудничеството с частния сектор за постигане на целите;
- насърчаване на членовете да създадат национални служби за възстановяване на активи.

Мрежата за възстановяване на активи от вида на CARIN се доказва като популярна идея сред юрисдикциите от други региони. Това доведе до създаването на още седем регионални междуведомствени мрежи за възстановяване на активи или ARIN след учредяването на CARIN през 2004 г. Тези мрежи са разположени географски, както следва:

- 1) **CARIN** обхваща основно, но не изключително Европа (Междуведомствена мрежа за възстановяване на активи Камден). Ако дадена юрисдикция желае да бъде част от група ARIN, но в нейния регион няма създадена мрежа, тя може първоначално да се присъедини към CARIN;
- 2) **ARIN-AP** (Междуведомствена мрежа за възстановяване на активи – Тихоокеанска Азия);
- 3) **ARIN-CARIB** (Междуведомствена мрежа за възстановяване на активи – Карибски регион);
- 4) **ARIN-EA** (Междуведомствена мрежа за възстановяване на активи – Източна Африка);
- 5) **ARIN-SA** (Междуведомствена мрежа за възстановяване на активи – Южна Африка);
- 6) **ARIN-WA** (Междуведомствена мрежа за възстановяване на активи – Западна Африка);
- 7) **ARIN-WCA** (Междуведомствена мрежа за възстановяване на активи – Западна и Централна Азия);
- 8) **RRAG** (Мрежа за възстановяване на активи на GAFILAT – за Латинска Америка).

Допълнителна информация за историята, структурата и работата на CARIN и другите ARIN, както и списък на членуващите в тях юрисдикции и как да се свържете със съответните секретариати има на адрес: www.carin-network.org.

Кой може да използва CARIN?

Тези мрежи са уникални, тъй като са съставени от контакти както от правоприлагачи, така и от съдебни органи. Съдействието на CARIN може да бъде поискано от правоприлагачи служители (полиция/митници/друга правоприлагача агенция), прокурор, магистрат или съдия, или служител на Служба за възстановяване на активи (СВА) или Служба за управление на активи (СУА).

Искания – Юрисдикция от CARIN към юрисдикция от CARIN

Исканията от практики от членуваща в CARIN юрисдикция към друга членуваща в CARIN юрисдикция следва да се отправят първоначално от съответния контакт в CARIN, т.е. от искащата юрисдикция в CARIN към запитаната юрисдикция в CARIN. След първоначалния контакт следователите и прокурорите може да комуникират директно със съответната агенция в запитаната държава от CARIN, ако езикът позволява.

Искания – Юрисдикция от CARIN към юрисдикция извън CARIN

Всички ARIN имат регионална автономия от гледна точка на това как всяка се структурира и как организира стратегическата си работа. От друга страна обаче, за оперативни цели те си сътрудничат ефективно чрез секретариатите на всяка мрежа. За да се отправи искане за информация към юрисдикция от друга ARIN, например от Румъния (в CARIN) към Бразилия (в RRAG), следователят или прокурорът следва да изпрати искане до румънския контакт в CARIN, който на свой ред го изпраща на секретариата на CARIN по имейл. Секретариатът на CARIN препраща имейла на секретариата на другата ARIN, като в примера това е секретариата на RRAG. Секретариатът на RRAG ще уведоми дали е възможно да се предостави исканата информация и кой контакт в Бразилия ще е най-подходящ, за да я предостави. Секретариатът

също така ще обърне внимание на въпроси за езика, ако има такива, и ще преведе съобщения, ако е необходимо (в мрежата RRAG се говори на испански език, а в CARIN – на английски език). След това секретариатът на RRAG ще препрати имейла на съответния контакт от RRAG в Бразилия. След този първоначален контакт, искащият практик може да продължи комуникацията със запитания практик директно, ако езикът позволява.

За какви видове искания може да се използват ARIN?

CARIN и другите ARIN може да се използват за постигане на напредък във всеки аспект на процеса на възстановяване на активи: от последяване и установяване на активи до обезпечаване и изземване, управление на активи, конфискация и окончателно разпореждане и разпределяне на активи.

Важно е да се отбележи, че не всички ARIN са създали свои сигурни платформи за обмен на оперативни искания за проследяване на активи или обмен на искания за изпълнение на актове за обезпечаване и конфискация. ARIN следва да се използват, за да се установи какъв вид информация е налице в друга юрисдикция и кой официален и сигурен канал да се използва за изпращане и получаване на тази информация.

Кога да се използва CARIN

- Когато за запитаната държава няма ясно известен подходящ правен и сигурен канал. Например, ако има искане за проследяване на активи и запитаната юрисдикция е извън Европа и обхвата на платформата на СВА в ЕС (вж. раздела за СВА по-долу), може да не е ясно кои правни основания да се приложат или кой канал да се използва за изпращане на оперативната информация, съдържаща се в искането (Интерпол, ЗФР EGMONT, официално искане за правна взаимопомощ и т.н). За да може искането да получи пълен и навременен отговор, контактите в ARIN трябва да изяснят въпроса преди изпращането на искания;
- Ако е необходимо спешно да бъдат проследени, обезпечени, иззети или конфискувани активи или ако обезпечаването или конфискацията следва да се осъществят на определена дата;
- Ако искането е сложно поради обема на работата или технически аспекти.

4.2. СВА

Какво представлява националната Служба за възстановяване на активи (СВА) в контекста на ЕС?

В ЕС националната СВА е служба, на която е възложено да проследява и установява престъпно придобити активи, които впоследствие може да станат предмет на акт за обезпечаване, изземване, заповед, изземване в полза на държавата или конфискация.

Създаването на СВА в 28-те държави членки на ЕС (ДЧ) „формализира“ неформалния правоприлагащ елемент на CARIN, като създава правно основание за обмен на искания за проследяване на активи (вж. Решение 2007/845/ПВР на Съвета относно сътрудничеството между Службите за възстановяване на активи на държавите членки при проследяване и установяване на облаги или друго имущество, свързани с престъпления). Решение 2007/845/ПВР на Съвета („Решение за СВА“) задължава държавите – членки на ЕС да учредят или определят Национални служби за възстановяване на активи (СВА) като национални централни точки за контакт, които чрез засилено сътрудничество да улесняват проследяването в ЕС на получени от престъпления активи по възможно най-бърз начин. Решението позволява на СВА да обменят информация и добри практики както при поискване, така и спонтанно, независимо от своя статут (административен, правоприлагащ или съдебен орган).

Поради естеството на основната си задача, а именно разследване, СВА най-често е в полицейски структури в Министерството на вътрешните работи. В юрисдикциите, в които прокуратурата води разследването, СВА се намират в рамките на прокурорските органи на Министерството на правосъдието. В по-редки случаи юрисдикция може да създаде независима национална централна служба за възстановяване на активи. Поради чувствителния характер на случаите, по които работят (например корупция в публични власти), независимите СВА често са отделно от други министерски органи, за да запазят независимостта си. Някои юрисдикции са възприели подхода да имат две СВА: полицейска СВА, която оказва подкрепа в процеса на разследване, и прокурорска СВА, която оказва подкрепа при обезпечаване, изземване и конфискация и по-рядко при управление на активи. Има примери за национални СВА, които са в звена за финансово разузнаване (ЗФР), когато ЗФР е неадминистративно или е полицейско, прокурорско или хибридно ЗФР.

Кой може да използва СВА в ЕС?

Искания до СВА се правят на база от СВА до СВА, т.е. СВА в искащата държава изпраща искане до СВА в запитаната държава. От друга страна, националните правоприлагащи агенции и съдебни власти може да дадат начало на искане до СВА, като изпратят искането си до националната СВА.

За какви видове искания се използват СВА в ЕС?

СВА в ЕС се използват за искания за финансово разследване за събиране на информация относно местоположението на активи на етапа на разследването преди ПВП. В някои случаи на СВА в ЕС е възложено на национално ниво да получат и изпълняват актове за заповест и конфискация. В такъв случай от СВА може да се поиска подкрепа при изготвянето на искане за ПВП от чуждестранни съдебни власти.

В някои случаи е възможно копие от искането за ПВП да се изпрати чрез канал на СВА паралелно с канала, предвиден от искащата или запитаната държава (например Централен орган).

СВА се използват за разследване както по наказателно производство, така и по гражданско производство, доколкото е възможно съгласно националното законодателство на дадена държава членка на ЕС.

Как да се използва платформата за обмен на информация на СВА в ЕС?

СВА в ЕС имат възможност да използват сигурна платформа за обмен на информация, която се администрира от Европол и се нарича SIENA. Терминали с пряк достъп до платформата SIENA са инсталирани в повечето СВА в ЕС, което позволява пряк обмен на информация между СВА за целите на изпращане и получаване на искания за проследяване на активи.

Така основната роля на СВА е да улесняват проследяването и установяването на облаги от престъпна дейност. Управлението на активи не е предвидено по тази линия и следователно не представлява задължение съгласно Решението за СВА. От друга страна обаче, в Решението за СВА са предвидени минимални стандарти и държавите членки имат свободата да разширят задачите на своите СВА с дейности по управление на активи.

Компетентните органи на юрисдикции извън ЕС могат да използват СВА в ЕС по оперативен начин чрез сключване на споразумение с Европейската полицейска служба Европол. Европол администрира електронната платформа за обмен на информация (SIENA), използвана от СВА в ЕС.

СВА извън ЕС и многоведомственият подход

Създаването на национална СВА се приема глобално като добра практика за подобряване на трансгранични дейности по възстановяване на активи. Освен създаването на СВА, юрисдикциите по света показват по-голямо въздействие при определяне, обезпечаване, изземване и конфискация на облаги от престъпна дейност чрез мултидисциплинарна работа. Тези СВА използват служители от други агенции, които работят заедно и всеки допринася със своите правомощия. За да се подобрят ефективността и ефикасността в борбата срещу незаконните облаги в национален план, редица юрисдикции са изградили структури, които позволяват мултидисциплинарна работа.

4.3. Европол

Европол е Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на наказателното правосъдие. Тя оказва подкрепа на 28-те държави членки на ЕС в борбата срещу тероризма, киберпрестъпността и други тежки и организирани форми на престъпност, като също така работи с множество партньорски държави извън ЕС и международни организации. Всички членове на RAI имат законната възможност да си сътрудничат оперативен с Европол или по силата на статута им на ДЧ, или в рамките на споразумения за оперативен сътрудничество с Европол. Тези споразумения позволяват на следователи от членуващи в RAI юрисдикции да имат достъп до СВА в ЕС чрез своя служител за връзка с Европол, като използват платформата за сигурен обмен на информация SIENA, администрирана от Европол. Освен индивидуални искания за проследяване на активи, Европол предоставя обхванен анализ на богатството на лица при разследване на тежки международни престъпления чрез Анализаторския проект (АП) „Възстановяване на активи“. Европол също така управлява секретариата на мрежата CARIN, което го поставя в ключова централна позиция и улеснява финансовите разследвания за целите на проследяване на активи. Той се намира в центъра на европейски контакти за ARIN и мрежата на СВА в ЕС. Европол функционира съгласно разпоредбите на Регламент (ЕС) 2016/794 на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2016 година относно Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол). Повече информация за Европол и дейностите му във връзка с възстановяването на активи и CARIN може да се намери на адрес: <https://www.europol.europa.eu/about-europol>.

4.4. Евроюст

Европол е агенцията на ЕС за сътрудничество в областта на наказателното правосъдие, а Евроюст е агенцията на ЕС за съдебно сътрудничество, която има за цел да подобри координирането на разследването и наказателното преследване, както и сътрудничеството между компетентните органи в държавите членки. Подкрепата от Евроюст в областта на възстановяването на активи е особено полезна за улесняване на изпълнението на искания за международна правна взаимопомощ при изпълнение на актове за обезпечаване, изземване и конфискация и при съдействие за връщане на активи на жертви. Заедно със задълженията си в подкрепа на ДЧ, Евроюст е сключила редица оперативни споразумения с трети държави. Те осигуряват възможност за подкрепа от Евроюст и сътрудничество с Албания, Молдова, Черна Гора и Северна Македония⁵. Регламентът за Евроюст (Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на наказателното правосъдие) задава правната рамка за това сътрудничество. Повече информация за Евроюст е на разположение на адрес: <http://www.eurojust.europa.eu/Pages/home.aspx>.

⁵ В процес на сключване е оперативен споразумение между Сърбия и Евроюст.

4.5. Европейска съдебна мрежа

Европейската съдебна мрежа по наказателноправни въпроси (ЕСМ) представлява мрежа от национални звена за контакт с оглед улесняване на съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси. Тя функционира съгласно разпоредбите на Решение 2008/976/ПВР на Съвета от 16 декември 2008 година относно Европейската съдебна мрежа („Решение за ЕСМ“).

Основната роля на звената за контакт на ЕСМ е да улеснят съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси между държавите членки на ЕС. Те съдействат при установяването на преки контакти между компетентните органи и предоставят правна и практическа информация, необходима за изготвянето на резултатни искания за съдебно сътрудничество. Секретариатът на ЕСМ, който се намира в Евроюст в Хага, отговаря за администрирането на ЕСМ. Повече информация е на разположение на адрес:

https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_Home.aspx.

ЕСМ е разработила поредица полезни онлайн документи и инструменти в подкрепа на международното сътрудничество, включително възстановяване на активи. Така например, ролята на ЕСМ и Евроюст е описана в съвместната разработка на ЕСМ и Евроюст „Съдействие при международно сътрудничество по наказателноправни въпроси за практики (съвместен доклад)“. Целта на съвместния доклад е да помогне на професионалистите в съдебната област да преценят дали да се обърнат към ЕСМ или Евроюст за съдействие при международно сътрудничество по наказателноправни въпроси. Съвместният доклад на ЕСМ е преведен на няколко езика, включително от региона на Западните Балкани. ЕСМ предоставя и редица полезни инструменти за определяне на законовите изисквания към местен компетентен орган, когато се иска съдебно сътрудничество, образец за правна взаимопомощ, съдебна библиотека, звена за контакт и обобщена практическа правна информация относно съдебното сътрудничество при принудителни мерки. Допълнителна информация за ЕСМ и всички ресурси и инструменти на ЕСМ са на разположение на адрес:

https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_Home.aspx.

4.6. EGMONT

Групата EGMONT е глобална мрежа от 159 звена за финансово разузнаване (ЗФР), които обменят финансова информация чрез сигурната електронна мрежа на EGMONT. Ключовият акцент на ЗФР е борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризъм. Те са особено полезен източник на информация във връзка с данни за подозрителни сделки и финансови сметки, например банкови сметки. ЗФР използват сигурната електронна мрежа на EGMONT, за да обменят информация по сигурен начин чрез криптирана мейл система. EGMONT предоставя обмен на информация от ЗФР до ЗФР; следователно, за да използват този канал, следователите и прокурорите трябва да се обърнат към съответното национално ЗФР. Повече информация относно EGMONT е на разположение на адрес:

<https://egmontgroup.org/en/content/about>.

4.7. StAR

Глобалната мрежа на Интерпол на звена за връзка (GFPN) за възстановяване на откраднати активи (StAR) е списък с точки за контакт специално за възстановяването на активи в антикорупционни дела. Тези контакти може също така да бъдат в ARIN или CBA. Мрежата GFPN е създадена с цел да подпомага практиците да преодолеят оперативни пречки, свързани с улесняване на връщането на облаги от корупция, като предоставя сигурна платформа за обмен на информация за възстановяване на активи от престъпна дейност. Упълномощени служители в областта на правоприлагането от всяка държава членка (на ИНТЕРПОЛ) са определени като „точки за връзка“ и са на разположение да отговорят на непосредствени искания за съдействие при възстановяване на активи от друга държава членка, която използва сигурния уебсайт на Интерпол, известен като I-SECOM, за обмен на информация. Непосредствената стратегическа цел на тази инициатива е да отговори на опасения във връзка с обезпечаването, изземването, конфискацията и възстановяването на откраднати активи. Текуща цел е да се подпомогне сигурният обмен на чувствителна информация между точките за връзка от антикорупционни агенции и агенции за възстановяване на активи. Повече информация за връзката с Интерпол относно платформата е на разположение на адрес:

<https://www.interpol.int/Crimes/Corruption/Asset-recovery>.

4.8. Интерпол

Интерпол или Международната организация на криминалната полиция е мрежа от 194 държави членки, която съществува, за да улесни международното полицейско сътрудничество. Тя работи съгласно разпоредбите на своята Конституция на Интерпол и предоставя платформа за сигурен обмен на информация, която може да се използва за искания за проследяване на активи на етапа на разследване при възстановяването на активи. Сигурният комуникационен канал I/24 е особено полезен за обмен на оперативна информация извън Европейския съюз. Това е отличен вариант, когато точки за контакт от CARIN или друга ARIN са установили първоначални контакти с връзката от ARIN от друга юрисдикция и искането за проследяване на активи влезе в етап, когато трябва да бъде обменена оперативна информация. Точките за връзка от CARIN/ARIN може да се свържат с Националното централно бюро (НЦБ) на Интерпол и да поискат съдействие за изпращане на информация по случай до друга точка за връзка от CARIN/ARIN чрез НЦБ в запитаната държава, след като е установен първоначален контакт чрез съответната мрежа ARIN. Това ще осигури законно и сигурно предаване на оперативна информация. Повече информация за Интерпол е на разположение на адрес: <https://www.interpol.int>.

4.9. Служители за връзка / канали на посолства

Искания за проследяване на активи и изпълнение на актове за обезпечаване, изземване и конфискация може да се изпращат и чрез служители за връзка или канали на посолства, за да се гарантира тяхното законно и сигурно предаване.

5. Международно проследяване на активи

В петата глава на Ръководството са описани най-често използваните регионални и международни канали за международно проследяване на активи. За 9-те държави от Балканите в RAI това са мрежата на СВА в ЕС (чрез Европол), мрежата CARIN, Интерпол и Глобалната мрежа на Интерпол на звена за връзка (GFPN) за възстановяване на откраднати активи (StAR). Независимо от това кой канал се използва, има три важни правила:

1. **Избягвайте общи искания.** Изпратете искане за проследяване на активи до дадена държава само ако имате основания да смятате, че активите, които търсите, може да са в запитаната юрисдикция. Например, заподозряното лице, членове на неговото семейство или лица, с които работи, пътуват често до запитаната юрисдикция, може да имат бизнес или семейство в страната или имате друга информация или доказателства, които показват, че активи, притежавани или контролирани от заподозряното лице, се намират в запитаната държава.
2. **Когато изберете комуникационен канал, придържайте се към него.** Не изпращайте едно и също искане по няколко канала, освен ако нямате причина за това. В такъв случай обяснете подходящо, че вече сте използвали и друг канал. Дублиране на работата ще натовари запитаната държава и следва да се избягва.
3. **Изгответе правилно искането за проследяване на активи.** Следвайте структурите, описани в Приложение А и Приложение Б на Шведската инициатива (Рамково решение 2006/960/ПВР на Съвета („Шведска инициатива“) за опростяване обмена на информация и сведения между правоприлагащите органи на държавите членки на Европейския съюз) (вж. Приложението).

5.1. Кога да се отправи искане за международно проследяване на активи

Когато се отправя искане за международно проследяване на активи, които впоследствие може да подлежат на обезпечаване, изземване и конфискация, на първо място се обръща внимание на етапа на наказателното и финансовото разследване. Дали случаят е на етап преди арест, след арест или след присъда може да се отрази на необходимостта от спешно или поверително запитване и оттук на канала, който ще бъде избран. Ако случаят е на етап след присъда, подсъдимият вече знае, че властите ще търсят активите му. В този случай бързината може да не е толкова важна, тъй като има голяма вероятност собственикът на активите вече да е преместил, скрил или реализирал богатството си. Като правило за добра практика, финансовото разследване за проследяване на активи за последваща конфискация следва бъде започнато от специалисти по финансови разследвания възможно най-рано на етапа преди арест, паралелно с наказателното разследване. Когато следователите и прокурорите узнаят, че активи, които впоследствие може да подлежат на конфискация, са били прехвърлени в друга юрисдикция, те следва да направят запитвания за проследяване на активи.

5.2. Как да се реши кой канал да се използва

Най-ефективният канал за международно проследяване на активи зависи от редица фактори. Те варират дотолкова, че следовател – финансов специалист или прокурор в искаща юрисдикция не може реално да познава всички възможни варианти във всички юрисдикции. Тези фактори включват:

- какво събирате: сведения или доказателства (неофициално искане преди ПВП или официално искане за ПВП);
- дали и искащата, и запитаната държава са членки на ЕС, или не;
- законодателството или политиката в запитаната държава относно възможния достъп до бази данни без необходимост от принудителни мерки (вероятно е необходима ПВП);
- институционалната рамка на искащата и запитаната държава (в коя агенция или орган е необходимата информация);
- вид престъпление, което се разследва (корупция, изпиране на пари и т.н.).

Тези различия са причината за създаването на мрежи като CARIN. Възможно е определени юрисдикции да са по-популярни сред престъпниците като място, на което да инвестират престъпно придобито богатство, например закупуване на къщи в юрисдикции с по-топъл климат. В такъв случай към тези юрисдикции системно ще се отправят запитвания от определено естество и така най-добрият канал ще бъде по-ясен.

В крайна сметка за осъществяването на конфискация съдът в искащата държава ще иска доказателства за съществуването на активи, които да бъдат предоставени въз основа на искане по силата на договор за ПВП. От друга страна, добра практика е неофициално да бъде установено, че активите се намират в друга юрисдикция, като първо се използват наличните неформални канали, преди да се отправи официално искане за ПВП. Някои юрисдикции настояват искането да бъде разгледано от тяхната СВА, преди да бъде изпълнено искане за ПВП за проследяване на активи.

По-долу е направен общ преглед за следователи на мрежи и канали, които да се използват при неформални искания преди ПВП за проследяване на активи. Ако следователите и прокурорите не са сигурни относно канала, трябва да направят консултация с CARIN за най-добрия вариант.

Държава членка на ЕС до държава членка на ЕС

Канал СВА

Искания за проследяване на активи между държави членки на ЕС се улесняват най-добре чрез канала на СВА в ЕС. При изготвяне или отговор на искане за проследяване на активи, използвайте формулярите в Приложение А (отговор от запитана държава) или Приложение Б (запитване от искаща държава) от Шведската инициатива, или следвайте структурите, очертани в Приложение А и Приложение Б на Шведската инициатива, за да сте сигурни, че

искането съдържа най-малко данните в тези формуляри (вж. Приложение). За държави извън ЕС формулярите А и Б също са полезна насока, за да са сигурни, че когато отправят искане преди ПВП за проследяване на активи, например като използват канала на Европол или Интерпол, в искането се съдържа цялата необходима информация. Системата на Европол за обмен на информация SIENA свързва електронно СВА в ЕС. Така искания за проследяване на активи може да се обменят сигурно и бързо.

5.3. Пример А: Използване на канала СВА при искане за проследяване на активи

Вие сте финансов следовател от юрисдикция в ЕС, който провежда разследване на дейностите на Макс РУСУ и Вадим САНДУ (и двамата са граждани на вашата държава) по подозрения за трафик на наркотици и изпиране на пари.

РУСУ е задържан и след това е осъществено претърсване на домашния му адрес. Иззети са документи, които показват, че РУСУ е акционер в дружеството Madame Blanc R.S.J, регистрирано във Франция.

Следствието е на етап след задържане, като и двамата мъже са пуснати под гаранция в очакване на дело.

Има известни данни, че РУСУ е инвестирал печалба от трафика на наркотици във Франция.

Искането до СВА

ПРИЛОЖЕНИЕ Б

ФОРМУЛЯР ЗА ОБМЕН НА ИНФОРМАЦИЯ ПО РАМКОВО РЕШЕНИЕ 2006/960/ПВР НА СЪВЕТА,
КОЙТО ДА СЕ ИЗПОЛЗВА ОТ ИСКАЩАТА ДЪРЖАВА ЧЛЕНКА

Настоящият формуляр се използва при искане на информация и сведения съгласно
Рамково решение 2006/960/ПВР

I — Административна информация

Искащ орган (име, адрес, телефон, факс, имейл държава членка):	Служба за възстановяване на активи [юрисдикция, адрес, телефон, факс, имейл на искащата държава от ЕС]			
Данни за отговорния служител (по избор):	<i>Ако искането е изпратено чрез друго звено, посочете името му тук</i>			
До следната държава членка:	Франция			
Дата и време на настоящото искане:	01/06/2019 г. в 14:30 ч.			
Референтен номер на настоящото искане:	ABC1234/16			
Прецидни искания				
☒ Това е първо искане по този случай				
☐ Настоящото искане следва прецидни искания по същия случай				
Прецидно искане (прецидни искания)			Отговор(и)	
	Дата	Референтен номер (в искащата държава членка)	Дата	Референтен номер (в запитаната държава членка)
1.				
2.				
3.				
4.				

Ако искането е изпратено до повече от един орган в запитаната държава членка, моля, посочете всеки използван канал:		
☐ Национално звено на Европол/ Служител за връзка на Европол	☐ За информация	☐ За изпълнение
☐ Интерпол НЦБ	☐ За информация	☐ За изпълнение
☐ Sirene	☐ За информация	☐ За изпълнение
☐ Служител за връзка	☐ За информация	☐ За изпълнение
☐ Друго (моля, посочете):	☐ За информация	☐ За изпълнение
Ако същото искане е изпратено до други държави членки, моля, посочете другите държави членки и използваните канали (по желание)		

II — Срокове

Забележка: Срокове по чл. 4 от Рамково решение 2006/960/ПВР

A — Престъплението попада в обхвата на чл. 2, пар. 2 от Рамково решение 2002/584/ПВР

и

Поисканата информация или сведения се съхраняват в база данни, която е пряко достъпна за правоприлагащия орган

- ➔ Искането е неотложно ➔ Срок: 8 часа с възможност за отлагане
- ➔ Искането не е неотложно ➔ Срок: 1 седмица

B — Други случаи: ➔ Срок: 14 дни

Вид на престъпленията или на престъпните дейности, които се разследват

Описание на обстоятелствата, при което престъплението(ята) е било(са били) извършено(и), включително: време, място и степен на участие в престъплението(ята) на лицето, което е обект на искането за предоставяне на информация или сведения:

Макс РУСУ и неговият сътрудник Вадим САНДУ са обект на продължително разследване от [име на агенцията или органа и държава] във връзка с вноса и разпространението на големи количества кокаин във [вашата държава] и изпирането на облагите от престъпната им дейност между януари 2017 и май 2019 г. На 01/06/2019 г. и на двамата са повдигнати обвинения за трафик на наркотици и изпиране на пари; в момента са задържани преди дело на 01/09/2019 г.

Съдът е издал ограничителна заповед и за двамата подсъдими до решаването на следствието за конфискация. За да установи активите, Службата за възстановяване на активи в момента провежда финансово разследване относно финансовото положение на Макс РУСУ и Вадим САНДУ, за да установи възстановимата сума на базата на общата престъпна дейност на подсъдимите.

Характер на престъплението(ята)

А — Прилагане на чл. 4, пар. 1 или чл. 4, пар. 3 от Рамково решение 2006/960/ПВР

- А. 1. Нарушението е наказуемо с максимален срок на лишаване от свобода от поне три години в искащата държава членка

И

А.2. Престъплението е едно (или повече) от следните:

☐ участие в престъпна организация	☒ изпиране на облаги от престъпна дейност
☐ тероризъм	☐ трафик на хора
☐ подправяне на парични знаци, включително евро	☐ компютърни престъпления
☐ сексуална експлоатация на деца и детска порнография	☐ престъпления против околната среда, включително незаконен трафик на застрашени животински видове и застрашени растителни видове и разновидности
☒ незаконен трафик на наркотични и психотропни вещества	☐ улесняване на незаконно влизане и пребиваване
☐ незаконен трафик на оръжия, боеприпаси и взривни вещества	☐ убийство, тежка телесна повреда
☐ корупция	☐ незаконна търговия с човешки органи и тъкани
☐ измама, включително такава, която засяга финансовите интереси на Европейските общности по смисъла на Конвенцията от 26 юли 1995 г. относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности	☐ отвличане, противозаконно лишаване от свобода и вземане на заложници
☐ организиран или въоръжен грабеж	☐ расизъм и ксенофобия
☐ незаконен трафик на предмети на културата, вкл. антични предмети и произведения на изкуството	☐ незаконен трафик на ядрени или радиоактивни материали
☐ мошеничество	☐ трафик на противозаконно отнети превозни средства
☐ рекет и изнудване	☐ изнасилване
☐ подправяне и пиратство на изделия	☐ палез
☐ подправяне на административни документи и търговия с тях	☐ престъпления от компетентността на Международния наказателен съд
☐ подправяне на платежни средства	☐ незаконно отвличане на летателни средства или кораби
☐ незаконен трафик на хормонални вещества и други стимулатори на растежа	☐ саботаж

→ Следователно престъплението попада в обхвата на чл. 2, пар. 2 от Рамково решение 2002/584/ПВР-> следователно за сроковете за отговор на настоящото искане е приложим чл. 4, пар. 1 (неотложни случаи) и чл. 4, пар. 3 (случаи, които не са неотложни) от Рамково решение 2006/960/ПВР

Или

Б — Престъплението(ята) попада(т) (не попада(т)) в обхвата на А.

В такъв случай описание на престъплението(ята):

Цел, с която се искат информацията или сведенията

На този етап само за сведение, като част от финансово разследване за активите, притежавани от ответниците

Връзка между целта, с която се искат информацията или сведенията, и лицето, което е обект на информацията или сведенията

В случай на присъда лицата ще са обект на мерки за конфискация, поради което е необходим финансов профил на активите им

Самоличност (доколкото е известна) на лицето(ата), които са основен обект на наказателното разследване или на операция за събиране на информация за целите на наказателното производство, които са в основата на искането за предоставяне на информация или сведения

Макс РУСУ, дата на раждане 04/12/1965,
гражданство, личен номер, номер на паспорт,
адрес

Вадим САНДУ, дата на раждане 18/12/1965,
гражданство, личен номер, номер на паспорт,
адрес

Основания да се счита, че информацията или сведенията са в запитаната държава членка

РУСУ е задържан и след това е осъществено претърсване на домашния му адрес. Иззети са документи, които показват, че РУСУ е акционер в дружеството Madame Blanc R.S.J, регистрирано във Франция.

Подозира се, че двамата мъже участват в изпирането на облаги от дейностите им с наркотици, поради което се иска проследяване на активи във Франция по отношение на двамата ответници.

Ограничения върху използването на информацията, съдържаща се в настоящото искане за цели, различни от тези, за които тя е била предоставена, или за предотвратяване на неизбежна и сериозна заплаха за обществената сигурност

- използването е разрешено
- използването е разрешено, но да не се споменава доставчикът на информация
- да не се използва без разрешение на доставчика на информация
- да не се използва

Искането **Е** неотложно

Искането **НЕ** е неотложно

Основания за неотложността на искането (напр. заподозрените са задържани под стража, трябва да се внесе пред съда преди определена дата):

Искана информация или сведения

Искане за проверка във всички регистри и бази данни за активи, притежавани от двамата ответници.

Иска се информация за всякакви активи, напр. недвижими имоти, превозни средства, финансови сметки и дружества.

По-специално се иска да бъде направена проверка на дружеството Madame Blanc R.S.J, регистрирано във Франция, тъй като сведенията показват, че РУСУ е акционер в него. Моля, предоставете данни за директорите и секретарите на дружеството, стоки, с които търгува то, и неговия годишен оборот.

Държава членка на ЕС до юрисдикция извън ЕС

СВА в ЕС могат да отправят искания за проследяване на активи чрез Служителите за връзка на Европол до всички държави на Балканите, които са членки на RAI, но не са членки на ЕС. Рамковото решение, наречено „Шведска инициатива“, не се прилага за трети страни. От друга страна обаче, като добра практика когато изготвят или отговарят на искания за проследяване на активи, държавите членки на ЕС могат да използват формулярите от Приложение А (отговор от запитана държава) или Приложение Б (запитване от искаща държава) на Шведската инициатива или да следват структурата, очертана в Приложение А и Приложение Б на Шведската инициатива, за да се уверят, че искането съдържа най-малко информацията, посочена в тези формуляри (вж. Приложение). Системата на Европол за обмен на информация SIENA свързва електронно държавите членки на ЕС и трети държави, които имат достъп до системата. Така искания за проследяване на активи може да се обменят сигурно и бързо. Редица служители за връзка на Европол от юрисдикции на Балканите вече имат достъп до системата SIENA, което осигурява сигурна платформа за обмен на искания за проследяване на активи.

Юрисдикции извън ЕС до държави извън ЕС

При искания извън правните и институционалните рамки на ЕС най-често използваният сигурен канал за проследяване на активи е Интерпол. От друга страна, преди да бъде изпратено искане чрез Националното централно бюро на Интерпол, за искащите юрисдикции е препоръчително да направят първоначално запитване чрез каналите CARIN / ARIN, като посочат, че ще бъде изпратено искане. Запитванията следва да бъдат ясно обозначени на вниманието на запитания контакт от CARIN / ARIN.

5.4. Пример Б: Използване на CARIN и други ARIN за процедиране с искане за проследяване на активи

Вие сте финансов следовател, който провежда разследване на дейностите на Макс РУСУ и Вадим САНДУ (и двамата са граждани на вашата държава) по подозрения за трафик на наркотици и изпирание на пари.

По време на наказателното разследване е проведено претърсване на домашния адрес на САНДУ. Иззети са редица самолетни бордни карти за пътуване до Австралия. На всички името на САНДУ е посочено като пътник. Има и редица снимки на луксозни австралийски вили с автомобили на висока стойност, паркирани пред тях.

Следствието е на етап след задържане, като и двамата мъже са пуснати под гаранция в очакване на дело.

Вие подозирате, че САНДУ пътува често до Австралия и имате известни сведения, че може да е инвестирал печалби от трафика на наркотици в посочената държава.

Искане по имейл от разследващия екип до техния контакт в CARIN:

Имейл от: [Вие]

До: [Вашият контакт в CARIN]

Дата: [xx/xx/xx]

Относно: Запитване чрез CARIN до Австралия за проследяване на активи – референтен номер xxxx

Уважаеми [Вашия контакт в CARIN],

Казвам се [xxxx] и работя в отдела за [xxx] на [xxxx]. Данните за връзка с мен са [xxxx].

В момента провеждам финансово разследване за двама мъже, заподозрени в престъпления, свързани с наркотици и изпиране на пари. Разследването е на етап след задържане.

Въз основа на документи, открити при претърсване, имам основания да смятам, че активите на единия заподозрян са инвестирани в Австралия.

С оглед на това бих искал да отправя **искане за проследяване на активи** до властите в Австралия, за да бъдат направени проверки в техните бази данни, по-специално за недвижими имоти, банкови сметки и превозни средства.

Бихте ли помолили контакта в CARIN от Австралия да укаже най-подходящия начин за отправяне на искането и на кого следва да бъде изпратено то?

Отговор от контакт в CARIN в искаща държава до разследващия екип:

Имейл от: [Вашия контакт в CARIN]

До: [Вие]

Дата: [xx/xx/xx]

Относно: RE: Запитване чрез CARIN до Австралия за проследяване на активи – референтен номер xxxx

Уважаеми [Вие],

Вижте по-долу отговора от [контакт в CARIN от Австралия] относно случая с референтен номер: xxxx

Уважаеми [Вашия контакт в CARIN],

Нашата Национална служба за конфискация на активи в Канбера разглежда запитвания за проследяване на активи от чужди юрисдикции.

Недвижими имоти и превозни средства:

Не изискваме официално искане за правна взаимопомощ за проследяване на активи, свързани в недвижими имоти или превозни средство. Изпратете искането чрез Интерпол НЦБ Австралия, на вниманието на г-н xxxx, (телефон / имейл), Екип за проследяване на активи, Национална служба за конфискация на активи, Канбера.

Можете да очаквате отговор до един месец. Ако искането е неотложно, моля, отбележете ясно „НЕОТЛОЖНО“ и се свържете с мен директно, след като го изпратите чрез Интерпол НЦБ. Ще се постарая да бъде разгледано приоритетно.

Банкови сметки:

За информация относно наличието на банкови сметки, моля, използвайте канала ЗФР. От друга страна, следва да изпратите искане за правна взаимопомощ чрез Вашия Централен орган относно информация за финансови сделки, свързани със сметка в Австралия.

Суважение,

[контакт в CARIN от Австралия]

5.5. Пример В: Искане за проследяване на активи до Интерпол

Искане до Интерпол

ДАТА и ВРЕМЕ на искането

22/11/2016 г. в 14:40 ч.

ОТ

Искащ орган [име на Вашата агенция]

Име: [Вашето име]

Орган [Вашата агенция]

Данни за връзка [адрес на Вашата агенция, Ваш телефон, факс, имейл]

Референтен номер [референтен номер на искането на Вашата агенция]

ТО

Запитана юрисдикция: Австралия

Запитан орган: Национална служба за конфискация на активи, Канбера

На вниманието на: г-н хххх, (телефон / имейл) Екип за проследяване на активи

Престъпление: Предполагам трафик на наркотици и изпиране на пари

Лица:

1.

Име: Макс РУСУ

Прякор: неприложимо

Дата на раждане 04/12/1965

Гражданство:

Последен известен адрес: [сграда и номер, улица, град, пощенски код, държава]

Предходни адреси:

Номер на паспорт:

Национален идентификационен номер:

2.

Име: Вадим САНДУ

Прякор: неприложимо

Дата на раждане 18/12/1965

Гражданство:

Последен известен адрес: [сграда и номер, улица, град, пощенски код, държава]

Предходни адреси:

Номер на паспорт:

Национален идентификационен номер:

ИСКАНЕ: Искане за проследяване на всички активи или имущество, притежавани или контролирани от лица 1 и 2 за последващ заповор и конфискация. Ако бъдат установени активи, искане за ПВП ще бъде подадено чрез Централния орган до Австралия, за да може информацията да се използва за доказателствени цели.

Макс РУСУ и неговият сътрудник Вадим САНДУ са обект на продължително разследване от [име на агенцията или органа и държава] във връзка с вноса и разпространението на големи количества кокаин във [вашата държава] и изпирането на облагите от престъпната им дейност между януари 2017 г. и май 2019 г. На 01/06/2019 г. и на двамата са повдигнати обвинения за трафик на наркотици и изпиране на пари; в момента са задържани преди дело на 01/09/2019 г.

Съдът е издал ограничителна заповед и за двамата подсъдими до решаването на следствието за конфискация. За да установи активите, Службата за възстановяване на активи в момента провежда финансово разследване относно финансовото положение на Макс РУСУ и Вадим САНДУ, за да установи възстановимата сума на базата на общата престъпна дейност на подсъдимите.

По време на наказателното разследване е проведено претърсване на домашния адрес на САНДУ. Иззети са редица самолетни бордни карти за пътуване до Австралия. На всички името на САНДУ е посочено като пътник. Има и редица снимки на луксозни австралийски вили с автомобили на висока стойност, паркирани пред тях (приложени са изображения).

Тъй като САНДУ пътува често до Австралия, има подозрения, че САНДУ и/или РУСУ може да са инвестирали печалби от трафика на наркотици във Вашата страна.

Молим за проверка във всички налични бази данни и регистри, за да се установи дали някое от лицата притежава активи в Австралия, по-специално свързани с недвижими имоти и превозни средства.

След като вече сте проследили и установили активи с помощта на възможности преди ПВП, например CARIN, CBA или Интерпол, следва да се използват искания на база договори за правна взаимопомощ с цел официално получаване на информация за местоположението им. ПВП следва да се използват и за получаване на по-подробна информация за местоположението и сумата на активите в случаи, когато са необходими принудителни мерки като претърсване и достъп до финансова и друга информация чрез съответните разпореждания за налагането им.

6. Съвместни екипи за разследване (СЕР)

Международните стандарти изтъкват колко е важно сформирането на съвместни екипи за разследване (СЕР) за целите на трансгранични разследвания. Това е полезно, когато престъпление или организирана престъпна група засягат няколко юрисдикции. В Тълкувателна бележка 16 от Препоръка 40 на FATF относно международното сътрудничество се посочва, че правоприлагащите органи следва да могат да сформират съвместни екипи за разследване с цел сътрудничество при разследване. До неотдавна СЕР бяха сформирани като цяло за допълнително развитие на наказателно разследване. Финансовият аспект на разследването често беше забравян или не беше включван в договореностите за СЕР. Положението започва да се променя и балканските юрисдикции могат да се възползват от тази тенденция, като се уверят, че финансовите разследвания с оглед възстановяване на активи са включени в споразуменията за СЕР.

В тази глава е предоставена информация, свързана със съвместни екипи за разследване за държави членки на ЕС и трети страни в контекста на разпоредбите, предвидени в Рамковото решение на Съвета от 13 юни 2002 година [\(2\)](#) относно съвместните екипи за разследване и Резолюцията на Съвета относно типово споразумение за създаване на съвместен екип за разследване (СЕР) (2017/C 18/01).

Какво е СЕР?

Съвместният екип за разследване (СЕР) е международен екип, сформирани по взаимна договореност между компетентните органи на поне две държави членки на ЕС, за международно разследване по наказателни дела. В СЕР може да участват и представители на държави извън ЕС, наречени трети държави.

Държавите членки, които създават СЕР, вземат решение за неговия състав, цел и времетраене. Членовете на СЕР от държави, различни от тази, в която екипът работи, се считат за „командировани“ в екипа. Те може да извършват задачи в съответствие с правото на държавата членка, в която екипът работи.

СЕР не заменят и не променят националното законодателство, нито заместват сътрудничеството чрез писмо за такова. СЕР обаче представляват мощно и ефективно средство за способстване на гладко и лесно сътрудничество, когато:

- Национално наказателно преследване налага трудно и ресурсоемко разследване с връзки с други държави членки;
- Няколко държави членки провеждат разследвания на престъпления, при които естеството на случаите налага държавите да започнат координирани и съвместни действия в засегнатите държави членки.

СЕР дава възможност на членовете на екипа да:

- споделят информация помежду си пряко без необходимост от многобройни официални запитвания за правна взаимопомощ;
- искат мерки по разследването между членовете на екипа директно, като се премахва необходимостта от искания за правна взаимопомощ. Това важи и за искания за принудителни мерки;
- присъстват при претърсвания и разпити във всички участващи юрисдикции, като помагат за преодоляване на езиковите бариери;
- координират усилия на място и неформално да обменят специализирани познания;
- изграждат взаимно доверие между практики от различни юрисдикции, които работят заедно, и вземат решения за стратегии при следствието и наказателното преследване;
- получават пряка подкрепа и съдействие от Европол и Евроюст;
- получат потенциално налично финансиране.

Участие на трети държави в СЕР в ЕС

Понякога в СЕР участва трета държава (страна извън ЕС). Това е възможно, когато е налице законова база за правно сътрудничество между дадена държава членка или членки и третата държава. Законната основа за СЕР може да бъде под формата на:

- Международен правен инструмент;
- Двустранно споразумение;
- Многостранно споразумение;
- Национално законодателство.

Примери за подходящи законови основания за СЕР между държава членка на ЕС и трета държава са:

- Втори допълнителен протокол към Конвенцията на Съвета на Европа за взаимопомощ по наказателноправни въпроси от 20 април 1959 г. (чл. 20);
- Конвенция на ООН срещу транснационалната организирана престъпност, 15 ноември 2000 г. (чл. 19);
- Конвенция за взаимопомощ и сътрудничество между митническите администрации (Конвенция „Неапол II“), 18 декември 1997 г. (чл. 24);
- Конвенция за полицейско сътрудничество за Югоизточна Европа, 5 май 2006 г. (чл. 27).

Кога да се използва СЕР

Няма едно правило за това кога да бъде сформиран СЕР и кога да се използват традиционните методи на международното сътрудничество между държавите.⁶

След като има споразумение за СЕР, няма изискване за постоянно изпращане на искания за ПВП за сътрудничество между държавите. В споразумението е предвидена общата законова база за редица запитвания, които да бъдат отправени, включително финансови, ако това е посочено в споразумението. Предвидена е още рамката, по която юрисдикциите да работят по определено престъпление за определена цел. Така често СЕР са най-добрият вариант за по-сложни и комплексни разследвания, които изискват бърза и гладка координация и обмен на много файлове, документи и вероятно доказателствени материали през дълъг период от време. Не е полезно СЕР да се използва за случай, който налага едно или две следствени действия в друга държава в рамките на няколко седмици.

Структура на СЕР

Поради своето транснационално естество СЕР имат специфични характеристики, които ги отличават от националните следствия и улесняват международното разследване. Това важи особено за обмена на информация и защитата на данните при работа със и достъп до доказателства, за оценката на СЕР при завършване на работата и за финансирането им.

Работа на СЕР

По време на оперативния етап от СЕР обменът на информация между членовете от различни юрисдикции се осъществява на основания все едно всички участващи лица са от една юрисдикция. Лица от различни юрисдикции споделят информация, която произхожда от съответните им страни. Не е необходимо да се издават традиционни искания за ПВП, за да се получи информация от командирован член на екипа.

Правните основания, които позволяват на командировани членове на СЕР да предоставят информация, която е налична в съответните им юрисдикции, е предвидена в чл. 1, пар. 9 от Рамковото решение за СЕР и чл. 13, пар. 9 от Конвенцията за ПВП: „Всеки член на съвместния екип за разследване може в съответствие с националното си право и в рамките на своята компетентност да предостави на екипа информацията, с която разполага държавата членка, която го е командировала, за целите на наказателното разследване, провеждано от екипа.“ Националното право има важна роля да се определи дали е възможно член на СЕР да предостави на екипа информация, която произхожда от неговата юрисдикция. Член на екипа може да сподели информация само ако това е възможно според националното законодателство на неговата юрисдикция и в рамките, заложиени в това законодателство.

⁶ Законодателството за СЕР и Ръководството за СЕР, изготвено от Евроюст и Европол, съдържат широки препоръки за това кога да бъде създаден СЕР.

Второ условие, споменато в чл. 1, пар. 9 от Рамковото решение за СЕР и чл. 13, пар. 9 от Конвенцията за ПВП е, че информацията от държавата по произход може да се бъде обменена с други членове на СЕР, ако тя е на разположение на командированите членове.

Като цяло правоприлагащите органи в ЕС имат национален достъп до информацията от различни публични и частни източници за изпълнението на своите задачи. Този достъп е предвиден изрично в закона или е включен в общо споразумение между органи. В някои случаи достъп е възможен само със съдебно решение. По време на СЕР тази информация, която е от решаващо значение при проследяване на активи с оглед конфискация, се споделя по-лесно между юрисдикциите.

Ресурси в подкрепа при създаване на СЕР

При разглеждането на възможността за създаване на СЕР помощ и информация са налице от различни източници.

Следователите и прокурорите може да се обърнат към съответния **национален експерт за СЕР**, който ще предостави съдействие чрез знания и опит от предходни СЕР. Всички държави членки, които са ратифицирали Конвенцията за ПВП от м. май 2000 г., са определили един или повече национални експерти за СЕР. В допълнение, Европол, Евроюст, ОЛАФ, Европейската комисия и Европейският съвет са определили лица за контакт с компетентност по въпроси, свързани със СЕР. Тъй като основната цел при определяне на национални експерти за СЕР е да се улесни работата в държавите членки, експертите идват от правоприлагащи, прокурорски и/или съдебни органи. Има и мрежа на националните експерти за СЕР („**Мрежа за СЕР**“). Мрежата, която се състои от поне един експерт от всяка държава членка, насърчава използването на СЕР, като съдейства при сформиранието на екипи, помага със споделяне на опит и добри практики и оказва помощ с оперативни, финансови и правни аспекти на СЕР. Експертите могат да съдействат на практики при създаване на СЕР и комуникацията помежду им, за да се улесни процесът. **Секретариатът на Мрежата за СЕР** в Евроюст управлява и поддържа списък с всички национални експерти за СЕР във всяка държава членка. При поискване Секретариатът на Мрежата за СЕР може да предостави данните за връзка с национален експерт във вашата юрисдикция. Връзка със Секретариата може да се осъществи чрез JITsNetworkSecretariat@eurojust.europa.eu

Европол и Евроюст могат да предоставят правни консултации и експертни познания, както и инструменти за срещи и превод на държавите членки. И Евроюст, и Европол могат да предоставят финансиране за оперативни срещи преди създаването на СЕР. Те могат да предложат и експертни знания от участие в предходни СЕР, както и да съдействат при изготвяне, изменяне и продължаване на споразумение за СЕР.

Споразумение за СЕР

Споразумението за СЕР е правен документ, подписан от всички участващи юрисдикции. В помощ на юрисдикции при сключване на обхватни и стандартни споразумения за СЕР е разработено типово споразумение за СЕР, представено в Приложение по-долу. В Ръководството за СЕР е дадена цялата информация, необходима на юрисдикциите във връзка със създаването и функционирането на СЕР. То е на разположение на сайтовете на Евроюст и Европол:

<https://www.europol.europa.eu/activities-services/joint-investigation-teams> и

<http://www.eurojust.europa.eu/Practitioners/JITs/Pages/JITs-sitemap.aspx>

Типовото споразумение е образец със списък с контролни въпроси, които да бъдат разгледани при създаване на СЕР. Следва да бъде създаден и Оперативен план за действие (ОПД), като списък с въпроси за него е даден в Приложение IV на Типовото споразумение. В Типовото споразумение има и образец за участието на трети страни. Типовото споразумение и неговите приложения са на разположение на всички езици на ЕС.

7. Проследяване на активи в офшорни юрисдикции

7.1. Какво е офшорна юрисдикция?

Терминът „офшорен“ често се тълкува и използва погрешно с отрицателен оттенък, тъй като се свързва с данъчни убежища, които обичайно се разположени на екзотични места като Британските Вирджински острови, Каймановите острови и Сейшелите. В действителност „офшорен“ бизнес се отнася за дейности, които обикновено се предприемат извън юрисдикцията по произход, което може да означава юрисдикция със своя суверенна територия или държава със своя правна структура и управляващ орган. Така теоретично офшорно дружество може да съществува във всяка държава или юрисдикция по света и не е задължително да бъде разположено в данъчно убежище. Например, физическо лице или дружество, разположено в Испания или Франция, може да разглежда държави като Люксембург, Лихтенщайн или Швейцария като разположени в офшорни юрисдикции.

Защо се използват офшорни юрисдикции?

Финансовите услуги, предоставени от финансови организации и дружества в офшорни юрисдикции, се използват легитимно за предоставяне на правни услуги на спазващи закона лица или дружества, които търсят защита на активи, възползват се от възможности за данъчни предимства, имат достъп до по-добра банкова инфраструктура, спазват национални законови изисквания при закупуване на имоти например или търсят финансова поверителност и сигурност.

Опитът показва, че лица и организации, занимаващи се с незаконна или престъпна дейност, търсят варианти да се възползват от офшорни юрисдикции и злоупотребяват с корпоративни инструменти или структури по причини като избягване на данъци или данъчни измами, прикриване на облаги от престъпна дейност или корупция, изпиране на пари чрез търговия или скриване на богатство от публични агенции, бизнес партньори или членове на семейството. Допълнителните предимства на понякога слабата регулация, банковата тайна и законите, закрилящи самоличността на крайния собственик, също насърчават и улесняват подобна дейност.

Регулация

Офшорните юрисдикции са регулирани и организации, предоставящи финансови услуги като банки, доверителни организации, други международни бизнес корпорации и корпоративни доставчици на услуги, следва да спазват законите и регулациите против изпирането на пари. При проучване или разследване във връзка с офшорна юрисдикция може да е необходимо проучване чрез открити източници, за да се определи естеството на корпоративните структури, законодателството и регулациите, като в зависимост от обстоятелствата може да се потърси съдействие от местно звено за финансово разследване или представител на ARIN.

7.2. Тръстове

Злоупотребата с корпоративни инструменти от лица, участващи в незаконна или престъпна дейност, има различни форми. Тръстът е един от примерите как такива лица се опитват да скрият или прикрият активи и богатство, придобити от подобни дейности. Има, разбира се, и много други, включително фондации, но при разследването на транснационална престъпност и на потока от средства най-вероятно е да бъдат установени един или повече тръстове, които са разположени в сложни корпоративни структури.

Какво е тръст?

Тръстът представлява правна договореност основно по силата на общото право, при която определени лица (доверители) притежават собственост в полза на други (бенефициери). Тръстът обикновено се създава по силата на документ, в който са предвидени правилата за тръста, наречен учредителен акт на тръст. Той се подписва от лицата, които влагат активи в тръста (лица, прехвърлящи собственост), и попечителите. Този правен инструмент може да държи правата върху активи и имоти, да управлява тези активи съгласно учредителния акт на тръста, за да предоставя поредица предимства и разпределения на лице или група лица, посочени от бенефициерите. След прехвърлянето на активите на доверителите, прехвърлящите лица губят законна собственост върху прехвърлените активи. Доверителите стават законните собственици, като имат задължение да действат с оглед най-добрите интереси на бенефициерите и в съответствие с условията на учредителния акт на тръста. Бенефициерите са единствените лица с право на ползи от активите на тръста.

Доверителят и/или тръстовото дружество, на които е възложено управлението на тръста, са обвързани от фидуциарно задължение да спазват споразумението. С подписването на документа те приемат правилата и условията, предвидени в учредителния акт на тръста. Тръстът се различава от корпорация или фондация. Този тип тръст представлява писмена договореност, по силата на която доверителят се грижи за бенефициерите и защитава активите от нападатели.

Тъй като офшорните тръстове почти винаги се намират в данъчно убежище или юрисдикции за защита на активи с репутация за опазване на активи и изключителна поверителност, офшорният тръст също се възползва от тези характеристики. Активите, управлявани в рамките на офшорни тръстове, най-често са необременени от понякога задушаващите законови или данъчни тежести, приложими в държавата по произход или юрисдикцията на участващите лица. Ако тръстът е организиран, за да се грижи за ползите на основателя и/или съпрузи/съпруги, деца или други негови наследници например, офшорният тръст може да предостави убежище от засилени проверки при наследяване и данъчно облагане.

Въз основа на сформиранието им в данъчни убежища, насочени към защита на активи, офшорните тръстове често предлагат несравнима поверителност, засилена защита от заплахите на гражданското съдопроизводство и отговорност и дори от неща като развод и закриване на бизнес. Те се използват и за защита на активи в случай на политическа или

икономическа несигурност в юрисдикцията по произход. Изключително трудно е външно лице да пробие щита на поверителност, осигуряван от офшорните тръстове в повечето юрисдикции, освен в ситуации на обвинения в тежко престъпление.

Офшорните тръстове често се учредяват на места с ниски данъци или убежища за активи с доказана репутация за успешно управление и функциониране на тръстове и тръстови фондове. От друга страна обаче, не е напълно необходимо подходящото място да е данъчно убежище или да има слаби регулации; много от юрисдикциите, в които успешно се сформират тръстове, предлагат известни и опитни тръстови дружества в съчетание с изключителна поверителност и значителни щитове за активите. Един от общите знаменатели е, че тези юрисдикции основават регулациите и законите за тръстовете на английското общо право: това е така, защото самата идея за сформирание на тръст е стара английска идея, която датира от времената на кръстоносните походи. Други европейски юрисдикции, които предлагат успешно администриране на тръстове като Люксембург, Малта, Швейцария и т.н., са адаптирали своите закони и регулации така, че да отговарят на моделите за администриране на тръст, предвидени във вариантите на базата на английското общо право.

В зависимост от естеството на активите, внесени в тръста, доверителят може да учреди дружества, в които да сложи активите по причини като ограничена отговорност, данъчно облагане или географски съображения. Ето защо е напълно реалистично да има голям брой дружества (и техни документи и счетоводство), които да са разположени в много други юрисдикции под техен контрол. Затова е важно да се отбележи, че за целите на разследването доверителят ще е важно лице, с което да се разговаря или от което да се изиска да предостави всички документи, свързани с тръста и активите.

Лица, занимаващи се с незаконни или престъпни дейности, могат да използват тръстове, за да скрият или прикрият облаги от престъпна дейност или други незаконни печалби. Прехвърлянето на собствеността на активите им върху тръст, контролиран от доверител, може да подскаже на разследващите органи, че лицето има малко или няма никакви възстановими активи. От друга страна обаче, в зависимост от законодателството за възстановяване на активи, възможно е активите да бъдат възстановими в наказателно или гражданско производство срещу лицето или лицата в зависимост от способността да се докаже източник. Съответните органи ще имат задължението по съдебен път да подадат молба до дадена юрисдикция за обезпечаване и/или възстановяване на активите.

7.3. Видове информация в дружества в офшорни юрисдикции

По-долу е даден списък с информация и документи, които най-често са налице в посочените организации и следва да се разглеждат като ценни сведения или доказателства в разследването по наказателно производство, когато са необходими финансови доказателства и/или се очаква възстановяване на активи. Исканията за сведения или доказателства следва да бъдат описани прескриптивно във всички искания.

Тръстово дружество (когато е известно, че е налице тръстова структура)

- Копия от документите за дъ дилиджънс на лицето, прехвърлящо собственост, и всеки от известните бенефициери;
- Копие от учредителния акт на тръста и всички негови изменения;
- Копия на всички писма с желаня;
- Данни за протектори, минали и настоящи;
- Копия от удостоверения за акции за дружества, които са администрирани/притежавани от тръста;
- Копия от учредителен акт и устав на всяко дружество.

В допълнение за всяко дружество:

- Данни за всички директори;
- Копия от всички банкови извлечения и банкови възлагания/отворени сметки;
- Копия от всички финансови отчети;
- Копия от всички формуляри МТ 103 за всички входящи и изходящи международни плащания;
- Копия от всички корпоративни протоколи;
- Копия от всички преписки за подобрения;
- Копия на имейли и кореспонденция за тръста и всички дружества;
- Копия на всички документи, споразумения или други договори във връзка с тръста;
- Приложение с платените такси за всяка година за услугите, предоставени от доверителя.

Корпоративен доставчик на услуги (във всяка юрисдикция, в която няма тръстова структура)

- Копия от документи за дъ дилиджънс, включително данни за крайния собственик (крайните собственици);
- Копия от удостоверения за акции;
- Копия от учредителен акт и устав.

В допълнение за всяко дружество:

- Данни за всички директори;
- Пълно име и адрес на регистрирания агент;
- Потвърждение за актуалното състояние на дружеството и че няма дължими такси/данъци;
- Копия от всички банкови извлечения и банкови възлагания/отворени сметки;
- Копия от всички финансови отчети;
- Копия от всички формуляри МТ 103 за всички входящи и изходящи международни плащания;
- Копия от всички корпоративни протоколи;
- Копия от всички преписки за подобрения;
- Копия на имейли и кореспонденция;
- Копия на всички документи, споразумения или други договори.

7.4. Как да бъде получено международно сътрудничество

Важно е да се разбере, че получаването на международно сътрудничество и правна взаимопомощ от офшорна юрисдикция остава същото като при всяка друга юрисдикция. Всяко искане се разглежда с оглед на неговите основания, като предвид се вземат законодателството, регулациите, съответните държавни агенции и наличието на междуведомствена мрежа за възстановяване на активи за съвети и насоки по въпроси относно възстановяването на активи.

7.5. Речник на термини, свързани с офшорни юрисдикции

Корпоративен доставчик на услуги – Това е дружество или организация, които предоставят финансови услуги като: бизнес консултантски услуги, учредяване на дружества, функция на регистриран агент, финанси и банкиране, счетоводни и данъчни услуги, инвестиционни услуги, офшорни пакетни услуги, услуги като доверител.

Фондация – Частната офшорна фондация прилича много на офшорен тръст по това, че се учредява от основател (подобно на внасящото имущество лице при офшорния тръст) и ежедневното ѝ управление е задача на съветник (подобно на доверител при офшорния тръст), който управлява собствеността на офшорната фондация в полза на бенефициерите на офшорната фондация. Основателите се съгласяват да създадат, регулират и дадат на фондацията определени права, интереси и характеристики по силата на закона за фондациите на съответната територия.

Международна бизнес корпорация или компания (МБК) – МБК представлява офшорно дружество, сформирано съгласно законите на някои юрисдикции като данъчно неутрално дружество, което обикновено е ограничено от гледна точка на дейностите, които може да извършва, но не непременно от юрисдикцията, в която е учредено. МБК са офшорни дружества, които най-често се използват за офшорни банкови операции при провеждане на международна търговия, инвестиционни дейности, като формирание със специална цел от професионалисти и за защита на активи. Офшорни дружества може да участват при закупуване и продажба на стоки и услуги, да държат банкови сметки и да ръководят бизнес. МБК също така често се използват за притежаване на недвижими имоти и земя; за притежаване на интелектуална собственост, лицензи и франчайз; лични услуги от лица, които работят в чуждестранен и офшорен електронен бизнес и други. По-често се използва терминът офшорна компания в сравнение с международна бизнес компания. Всички МБК са офшорни компании по подразбиране, но не всички офшорни компании са МБК.

Офшорна банкова сметка – Офшорна банкова сметка е сметка в банка, намираща се извън страната по пребиваване на банковия клиент. Тези банкови сметки са известни с това, че предполагат малки данъчни задължения, поради което често са наричани данъчни убежища. Офшорните банкови сметки също така предоставят финансови и правни предимства. Тези предимства може да включват по-малко контролиращи данъчни регулации, малки и дори никакви данъци, по-голяма тайна и лесен достъп до средства.

Регистриран агент – Повечето юрисдикции изискват от всяко бизнес формирование, което се учредява или извършва дейност в техните граници, да определи и поддържа „регистриран агент“. Това лице е познато още като „пребиваващ агент“ или „законоустановен агент“ в зависимост от законите на юрисдикцията, в която е регистрирано бизнес формированието. Целта на регистрирания агент е да осигури законен адрес (не пощенска кутия) в юрисдикцията, на който има лица през обичайното работно време, за да се улеснят законните процеси и връчвания в случай на иск или съдопроизводство. Като цяло регистрираният агент е също така лицето, на което държавните институции изпращат всички официални документи, изисквани всяка година за данъчни и правни цели като данъчни известия и годишни отчетни формуляри. Регистрираният агент има задачата да препраща всички официални документи и известия на самото формирование. Регистрираният агент също така уведомява бизнес формированието, ако актуалното им състояние с подаване на данни до държавните органи е редовно. Причината, поради която тези уведомления са желана функция на регистрирания агент, е, че е трудно за бизнес формирование да следи законовите изменения и датите на отчитане в множество юрисдикции, като се вземат предвид различните закони на различните юрисдикции. Санкциите за неподдржане на регистриран агент обичайно включват отнемане на корпоративния статут или статута на дружество с ограничена отговорност на даден бизнес от юрисдикцията, както и налагане на допълнителни наказателни такси в някои случаи.

Данъчно убежище – Данъчното убежище обичайно се дефинира като държава или място с много ниски „ефективни“ данъчни ставки за чужденци. Според някои традиционни определения данъчното убежище предлага и финансова тайна.

Тръст – Договореност (базирана основно на общото право), при която лице (доверител) държи собственост като номинален собственик в полза на един или повече бенефициери. Като цяло офшорните тръстове са сходни по естество и действие на своите оншорни съответствия; при тях има внасящо собственост лице, което прехвърля (или урежда) активи (тръстова или доверителна собственост) на доверителите, които да я управляват в полза на лице, група или лица (бенефициери).

8. Обезпечаване и изземване

8.1. Изпращане на международни искания за обезпечаване и изземване в наказателно производство

Исканията за съдействие следва да бъдат достатъчно подробни, за да може запитаната държава и съдът, който разглежда молбата за обезпечаване и изземване, да разбере и обработи молбата експедитивно.

Изготвящият документа в искащата държава следва още на ранен етап да обмисли точно:

- естеството на актива, който държавата иска да възстанови;
- къде се намира активът, който държавата иска да възстанови;
- как искащата държава може да подходи към възстановяването на актива със съдействието на чуждестранната юрисдикция;
- какво съдействие може да бъде предоставено от запитаната държава;
- договори, конвенции и директиви, които се отнасят до искането.

В рамките на ЕС, в който искането за съдействие се основава на взаимно признаване, понастоящем може да се използва Рамково решение 2003/577/ПВР на Съвета за изпълнение в Европейския съюз на решения за обезпечаване на имущество или доказателства. Към решението е приложен образец на удостоверение за признаване. За актове за обезпечаване, предадени в ЕС след 19 декември 2020 г., може да се използва новият Регламент (ЕС) 2018/1805 на Европейския парламент и на Съвета от 14 ноември 2018 година относно взаимното признаване на актове за обезпечаване и конфискация. В новия Регламент е предвидено удостоверение за обезпечаване (в чл. 6), което може да се изпрати директно на изпълняващия орган или централния орган. Може да се изпрати и актът за обезпечаване, но само удостоверението трябва да бъде преведено. Образците на удостоверения, приложени към Рамковите решения, помагат на искащата държава да предостави цялата необходима информация на запитаната държава, за да може последната да изпълни искането.

Във връзка с други искания за правна взаимопомощ за обезпечаване и изземване, в договори и конвенции е предвидено, че държавите трябва да си предоставят възможно най-широко съдействие при установяването и проследяването на средства на престъпления, облаги от престъпна дейност и друга собственост, която подлежи на конфискуване. Предвид скоростта, с която ликвидните активи по-специално се придвижват по света, някои искания за международно съдействие трябва да бъдат издадени много бързо и с ограничени подробности. Като цяло се приема, че когато е възможно, исканията за съдействие трябва да:

- използват официална бланка на издаващия орган;
- очертават националната роля на органа, който отправя искането, и потвърждават, че има разрешение съгласно националното право да отправи искането;
- посочват пълни данни за връзка с органа, който отправя искането;
- предоставят един подписан екземпляр от искането (и подпечатан, ако е издадено от съдия), както и преведен екземпляр, ако се изисква от запитаната държава;
- посочват целта, с която се иска съдействие.

В исканията също така трябва да се посочи ясно:

- исканото съдействие (напр. обезпечаване и изземване);
- националните престъпления, за които са повдигнати обвинения или които се разследват, както и потенциалните присъди или наказания;
- екземпляр от националното законодателство, с което поведението е обявено за престъпно;
- резюме на фактите и връзката със запитаната държава;
- чувствителна информация, която не може да бъде разкрита на съда или лице;
- пълни данни за лицето (включително юридически лица);
- ясна връзка между исканото обезпечаване или изземване и престъплението, което се разследва, или връзка с производство;
- релевантни дати за заседания на националния съд или причини за неотложност;
- заглавие на договор или конвенция, на които се позовава искащата държава, за да поиска съдействие;
- данни за връзка с правоприлагаща агенция или служители, които вече са запознати с разследването в запитаната държава;
- данни за внимание от националните медии или чувствителни аспекти на разследването или производството;
- когато се изисква от запитаната държава и е релевантно за съответното престъпление, уверение, че смъртна присъда няма да бъде изпълнена или ще бъде заменена.

За искания, свързани с актове за обезпечаване и изземване, трябва да се включат и следните данни, когато е възможно:

- потвърждение за двойна наказуемост, когато се изисква в запитаната държава
- данни за текущо разследване/производство и дали е наказателно или не се основава на присъда;
- съществените факти, включително за обезпечаване/запор в запитаната държава, с подпечатани екземпляри на тези актове, както и защита или обяснения от заподозрения/подсъдимия;
- защо има разумни основания да се подозира, че заподозреният/подсъдимият е получил полза чрез придобиване на пари или друг актив от поведението;
- защо са налице основателни причини да се подозира, че собствеността може да бъде необходима за удовлетворяване на акт в искащата държава, който е бил издаден или може да бъде издаден, както и връзката със запитаната държава;

- защо актът е необходим: собствеността ще бъде ли разпръсната, ако няма такъв акт?;
- пълни данни за заподозрените или подсъдимите и собствеността, която следва да се запорира;
- кратки данни за всяка друга известна собственост на заподозрения/подсъдимия извън запитаната държава, за да може запитаната държава да е сигурна (когато е подходящо), че ще бъдат запорирани само достатъчно активи, за да се удовлетвори сумата по акта за конфискация, който може да бъде издаден;
- че собствеността в запитаната държава следва да бъде запорирана, защото са налице достатъчно имущество/активи другаде;
- дали искащата държава възразява запитаната държава да даде достъп до запорирани средства за ежедневен живот и правни услуги.

Контактите от ARIN ще могат да съдействат на искащи държави с основните изисквания на други държави относно съдържанието на писмено искане за съдействие, ако е необходимо преди изпращането на искане за съдействие.

8.2. Получаване на международни искания за актове за обезпечаване и изземване в наказателно производство

Запитаните държави следва да проверят искане при получаване на такова, за да се уверят, че не противоречи на общите основания за отказ или забавяне на изпълнението на искане. В зависимост от местното законодателство в отделните държави, заедно със забраните в някои конвенции и договори общите причини включват:

- недостатъчно данни;
- няма двойна наказуемост/еквивалентно престъпление;
- противоречи на основните принципи на правото на запитаната държава;
- привличане под отговорност два пъти;
- искането е свързано с политически мотивирано разследване или производство;
- престъплението е такова съгласно военен закон или данъчни разпоредби;
- исканата мярка поставя под заплаха човешките права на заподозрения/подсъдимия.

Ако искането е предадено на запитаната държава за взаимно признаване съгласно инструменти като Рамково решение 2003/577/ПВР на Съвета за изпълнение в Европейския съюз на решения за обезпечаване на имущество или доказателства, по принцип запитаната държава може просто да провери дали полетата на образеца на удостоверение са попълнени подходящо.

При всички положения запитаната държава трябва да има готовност (ако е необходимо) да се обърне към искащата държава за допълнителна информация в подкрепа на молба до съд в запитаната държава за акт за обезпечаване или изземване. Макар да може да се очаква, че искащата държава е предоставила в искането си данните, посочени в раздела „Изпращане на международни искания за обезпечаване и изземване в наказателно производство“ по-горе, като цяло е позволено на запитаната държава да поиска от искащата държава повече подробности преди да процедира с молби за обезпечаване и изземване.

Международните правни рамки предвиждат, че запитаните държави ще предприемат наличните привременни мерки, за да запазят за потенциална конфискация конкретни елементи на собственост, които представляват облаги или средства на престъпна дейност, както и конфискация на облаги, които представляват изискване за плащане на парична сума, съответстващата на стойността на облагите.

Обичайно държавите трябва да спазват изискванията за съдействие на други държави със същата неотложност и приоритет, каквито биха отдали на национални молби за обезпечаване и изземване на активи; вж. например чл. 15.4 от Варшавската конвенция.

След като искането за съдействие е изпълнено, добра практика е запитаната държава съевременно да уведоми искащата държава за резултата от молбата за обезпечаване и изземване, като изпрати екземпляр от съдебните разпореждания възможно най-бързо и осигури ясен канал за комуникация между държавите за предоставяне на актуална информация една на друга по време на разследването и наказателното производство.

9. Изземване в полза на държавата и конфискация

9.1. Изпращане на международни искания за конфискация в наказателно производство

Основният принцип остава същият при искания за съдействие при конфискуване или изземване в полза на държавата на облиги от престъпна дейност както и при по-ранното им обезпечаване или изземване: искането трябва да бъде достатъчно подробно, за да може запитаната държава и съдът, който разглежда молбата за конфискация или изземване в полза на държавата, да го разбере и обработи.

Исканията за конфискация и изземване в полза на държавата може да обхващат национални актове, издадени от искаща държава в наказателно или гражданско производство.

Не е необходимо държавата преди това да е искала съдействие за обезпечаване или изземване на активи, за да изпрати искане за съдействие за конфискация или изземване на активите в полза на държавата.

Изготвящият документа в искащата държава трябва да вземе предвид следното, за да може да състави приемливо искане за съдействие:

- естеството на актива, който държавата иска да възстанови;
- къде се намира активът, който държавата иска да възстанови;
- как искащата държава може да подходи към възстановяването на актива със съдействието на чуждестранната юрисдикция;
- какво съдействие може да бъде предоставено от запитаната държава;
- договори, конвенции и директиви, които се отнасят до искането.

Във връзка с искане за съдействие въз основа на взаимно признаване на актове за конфискация в наказателно производство, например след 19 декември 2020 г. по новия Регламент (ЕС) 2018/1805 на Европейския парламент и на Съвета от 14 ноември 2018 година относно взаимното признаване на актове за обезпечаване и конфискация или понастоящем по силата на Рамково решение 2006/783/ПВР на Съвета за прилагане на принципа за взаимно признаване на решения за конфискация, и към двата инструмента е приложен образец на удостоверение за признаване, който помага на искащата държава да предостави цялата необходима информация на запитаната държава, за да може последната да изпълни искането. Трябва да се обърне внимание, че взаимното признаване не се прилага за актове за обезпечаване и актове за конфискация, издадени в рамките на производство по гражданскоправни или административноправни въпроси.

Като цяло изискванията за форма на исканията за съдействие при конфискация или изземване в полза на държавата са същите като при обезпечаване и изземване, а именно:

- използват официална бланка на издаващия орган;
- очертават националната роля на органа, който отправя искането, и потвърждават, че има разрешение съгласно националното право да отправи искането;
- посочват пълни данни за връзка с органа, който отправя искането;
- предоставят един подписан екземпляр от искането (и подпечатан, ако е издадено от съдия), както и преведен екземпляр, ако се изисква от запитаната държава;
- посочват целта, с която се иска съдействие.

В исканията също така трябва да се посочи ясно:

- исканото съдействие (напр. конфискация и изземване в полза на държавата);
- националните престъпления, за които е осъден подсъдимият, и наложената присъда или наказания;
- дали актът, за който искащата държава желае да бъде изпълнен, е издаден в наказателно или гражданско производство съгласно националната класификация;
- екземпляр от националното законодателство, с което поведението е обявено за престъпно;
- резюме на фактите и връзката със запитаната държава;
- чувствителна информация, която не може да бъде разкрита на съда или лице;
- пълни данни за съответния подсъдим (включително юридически лица);
- ясна връзка между исканата конфискация или изземване в полза на държавата и престъплението, за което подсъдимият е осъден;
- релевантни дати за заседания на националния съд или причини за неотложност;
- заглавие на договор или конвенция, на които се позовава искащата държава, за да поиска съдействие;
- данни за връзка с правоприлагаща агенция или служители, които вече са запознати с делото в запитаната държава;
- данни за внимание от националните медии или чувствителни аспекти на делото;
- когато се изисква от запитаната държава и е релевантно за съответното престъпление, уверение, че смъртна присъда няма да бъде изпълнена или ще бъде заменена.

В исканията трябва да се включи още:

- потвърждение за двойна наказуемост, когато се изисква в запитаната държава;
- когато е подходящо, че лицето е осъдено и че в тази връзка не предстои обжалване;
- когато е подходящо, че актът е в сила и е окончателен/не подлежи на обжалване, заедно с подпечатан екземпляр от акта;
- че цялата или известна сума, платима по силата на акта, остава неплатена;
- че актът е с цел възстановяване на собственост или нейната стойност;
- че актът може да бъде изпълнен извън искащата държава;
- основните факти, включително предходно обезпечаване/запор в запитаната държава с подпечатани копия на тези актове, както и защита или обяснение в националното производство, дадени от съответния подсъдим;

- защо е необходим актът – действително ли се изисква конфискацията или изземването в полза на държавата, за да се изпълни актът за конфискация?;
- пълни данни за подсъдимите и имуществото, което ще се конфискува;
- кратки данни за всяка друга известна собственост на подсъдимия извън запитаната държава.

Контактите от ARIN могат да съдействат на искащи държави с основните изисквания на други държави относно съдържанието на писмено искане за съдействие, ако е необходимо преди изпращането на искане за съдействие.

9.2. Изпращане и получаване на международни искания за актове за обезпечаване, изземване и конфискация в производство, което не се основава на окончателна присъда

Както е описано в раздел 2.6, конфискацията, която не се основава на окончателна присъда, е процесът на конфискуване на активи без да има осъдено конкретно лице за престъпление във връзка с активите. Тя може да се осъществи както в наказателно, така и в гражданско производство. Много юрисдикции по света се възползват от предимствата на конфискацията, която не се основава на окончателна присъда, като приемат законодателство за гражданска конфискация. В ЕС обаче, с изключение на няколко юрисдикции (Обединеното кралство, Ирландия, България, Словакия), останалите не са приели национални закони за гражданска конфискация. За да се осигури признаване и изпълнение на чуждестранни актове за конфискация в най-широк спектър на обстоятелства, международните стандарти изискват от държавите да имат правомощия да могат да отговорят на искания въз основа на производство, което не се основава на окончателна присъда, и свързаните с това привременни мерки, освен ако това не противоречи на основните принципи на националното право. Възможно е да минат няколко години, докато юрисдикциите в ЕС имат свои закони за гражданската конфискация, затова международните стандарти предвиждат юрисдикциите да могат да изпълнят актове на базата на производство за конфискация, което не се основава на окончателна присъда, най-малкото при обстоятелствата, когато извършителят не може да бъде намерен поради смърт, бягство, отсъствие или ако извършителят е неизвестен.

И все пак, в много държави по света има частични или пълни национални разпоредби за гражданска конфискация, която може да бъде наричана и производство за гражданско възстановяване. Някои държави са склонни да изпълняват актове за гражданска конфискация, ако процедурата за конфискация може да се свърже с дело с наказателен характер дори при липсата на наказателно производство.

Както е описано по-горе в настоящото Ръководство, договорите и конвенциите изискват от страните по тях да отговорят на искания за съдействие в производство за конфискация, което не се основава на окончателна присъда, когато е възможно в рамките на националното им право. Отново въз основа на принципа, че страните следва да си осигуряват възможно

най-широкото съдействие при възстановяване на облиги от престъпна дейност, независимо дали производството за това се категоризира като наказателно или гражданско по естеството си съгласно националното право, държавите се приканват да мислят широко, когато преценяват искане за правна взаимопомощ или международно сътрудничество във връзка с конфискация, която не се основава на окончателна присъда. Така например, Докладът на FATF с най-добри практики при конфискация насърчава държавите да надхвърлят термините и етикетите и да се насочат към същината на производствата, за да оценят материята на дадено искане. Важно е исканията да не бъдат отказвани неоснователно поради объркване, причинено от използването на различна терминология в различните държави. FATF препоръчва дадено искане да не бъде отказано само затова, че искащата държава използва термина „гражданска конфискация“.⁷

По принцип обаче, ако една от двете държави има национални разпоредби за възстановяване на облиги от престъпна дейност в производство, което се категоризира като гражданско, на запитаната държава следва да бъде изпратена същата обща информация под формата на писмо с искане, както е описано в раздела „Изпращане на международни искания за обезпечаване и изземване в наказателно производство“.

Контактите от ARIN ще могат да съдействат на искащите държави с основните изисквания на други държави по отношение на съдържанието на писмените искания за съдействие, ако е необходимо, преди изпращането на искане за съдействие.

Самият израз „конфискация, която не се основава на окончателна присъда“ и някои концепции на този вид конфискация водят до значително объркване сред практиците в областта на възстановяването на активи. За да помогне на юрисдикциите при изпълнението на актове за обезпечаване, изземване и конфискация във връзка с производство за конфискация, която не се основава на окончателна присъда, мрежата CARIN е разработила полезно Ръководство за типологиите във връзка с конфискацията, която не се основава на окончателна присъда, за да изясни различните видове такива производства. Ръководството е част от Приложение V на Ръководството на CARIN

https://docs.wixstatic.com/ugd/d54f05_4ccdfc507cb44d3588354132a68af289.pdf. Тъй като терминологията често причинява объркване при изпълнението на международни искания, особено в областта на възстановяването на активи, съветът на FATF да се надхвърли терминологията на исканията и да се стигне до действителното естество е особено навременен и ценен.

9.3. Актове за необяснимо богатство

Един от видовете конфискация, която не се основава на окончателна присъда, се отнася до „необяснимото богатство“, както е обяснено в т. 2.6 d). Тази разпоредба има за цел конфискация или изземване в полза на държавата на активи в случаи, в които лице притежава или се ползва с ниво на богатство, което не би могло да е придобило законно или което не може да бъде обяснено по друг начин като наследство, печалба от лотария или

⁷ Раздел VI, 19

дарение. Това може да се осъществи в наказателно или гражданско производство в зависимост от юрисдикцията. Тази разпоредба е особено релевантна за международното сътрудничество, тъй като някои държави биха предприели действия срещу активи, намиращи се в тяхната юрисдикция по искане на държава, провеждаща разследване/наказателно преследване, като използват собствените си разпоредби за необяснимо богатство. Пример за държава с такава възможност е Обединеното кралство.

9.4. Актове за необяснимо богатство в Обединеното кралство

След 12 ноември 2018 г. искания за правна взаимопомощ във връзка с актове за необяснимо богатство (АНБ) може да се отправят от всяка държава до Обединеното кралство, въпреки че самите АНБ може да не са на разположение като национално средство за възстановяване на активи в искащата държава.⁸

АНБ представляват инструмент за разследване в Обединеното кралство от 31 януари 2018 г., като за тях е необходимо дадено лице (с документи, когато е посочено):

- да опише естеството и степента на участието си в имуществото, по отношение на което се издава актът;
- да обясни как е получило имуществото (включително как са покрити разходите за получаването му);
- когато имуществото се държи от доверители по договореност, да се посочат подробности за договореността, както е описано в акта;
- да представи друга информация във връзка с имуществото, която бъде посочена, и в определен срок.

АНБ следва да конкретизира или опише имуществото, за което се иска актът, както и да посочи лицето, което според правоприлагачия орган държи имуществото (което може да включва лице извън Обединеното кралство). Лицето може да бъде политически известно лице, а именно лице, което е (или е било) натоварено с публични функции от международна организация или от държава, различна от Обединеното кралство или друга държава от ЕИП, член на семейството на такова лице, за който се знае, че е в близки контакти с лицето, или по друг начин е свързано с лицето.

Неизпълнението (или твърденията за изпълнение) без основателни причини на изискванията на АНБ, в срока, даден от съда, означава, че се приема, че имуществото е възстановимо имущество (т.е. имущество, придобито чрез неправомерно поведение) в гражданско производство за възстановяване.

Когато се отправя искане за съдействие да се получи АНБ в подкрепа на разследване или производство в искащата държава, форматът на исканията за съдействие отново следва да бъде:

⁸ Закон за облагите от престъпна дейност от 2002 г. (външни разследвания и външни актове и искания) (изменение) 2018 г.

- използват официална бланка на издаващия орган;
- очертават националната роля на органа, който отправя искането, и потвърждават, че има разрешение съгласно националното право да отправи искането;
- посочват пълни данни за връзка с органа, който отправя искането;
- предоставят един подписан екземпляр от искането (и подпечатан, ако е издадено от съдия), както и преведен екземпляр, ако се изисква от запитаната държава;
- посочват целта, с която се иска съдействие.

Искането следва да съдържа и достатъчно информация и общи данни, които да убедят съда в Обединеното кралство да стигне до заключение, че:

- има разумни основания да се смята, че лицето държи имуществото, във връзка с което се иска акт, като стойността на имуществото надвишава £50 000;
- има разумни основания да се подозира, че известните източници на законно придобитите доходи на лицето са недостатъчни, за да може лицето да придобие имуществото;
- че лицето е политически ангажирано или са налице разумни основания да се подозира, че лицето е или е било участник в тежко престъпление (независимо дали в част от Обединеното кралство или на друго място) или че друг, свързан с лицето, е или е бил такъв участник.

Макар това да е относително нова област на искания за правна взаимопомощ в Обединеното кралство, препоръчва се исканията за АНБ да посочват ясно:

- исканото съдействие (т.е. АНБ);
- националните престъпления, за които са повдигнати обвинения или които се разследват, и потенциалната присъда или наказания;
- екземпляр от националното законодателство, с което поведението е обявено за престъпно;
- резюме на фактите и връзката със запитаната държава;
- чувствителна информация, която не може да бъде разкрита на съда или лице;
- пълни данни за лицето (включително юридически лица);
- ясна връзка между искания АНБ и престъплението, което се разследва или което е свързано с производството;
- релевантни дати за заседания на националния съд или причини за неотложност;
- заглавие на договор или конвенция, на които се позовава искащата държава, за да поиска съдействие;
- данни за връзка с правоприлагаща агенция или служители, които вече са запознати с разследването в запитаната държава;
- данни за внимание от националните медии или чувствителни аспекти на разследването или производството.

10. Връщане и разпореждане с активи: споразумения за разпределяне на активи

Международните рамки за правна взаимопомощ при възстановяване на облиги от престъпна дейност като цяло предвиждат, че искащата държава не може да настоява за задържане на стойността на възстановеното имущество, когато получава съдействие от запитаната държава.

И все пак, конвенциите и договорите може да предвидят споразумения за разпределяне на активи по желание на страна по искане. Така например, в чл. 25 от Варшавската конвенция е предвидено, че запитаната държава, която действа по силата на Конвенцията, може да се разпорежи с имущество (което конфискува по искане на друга държава) в съответствие с националното право и административните процедури, но трябва да разгледа с приоритет връщане на конфискуваното имущество на искащата държава, за да може тя да компенсира жертвите на престъплението или да върне имуществото на законните му собственици. Същият член позволява на запитана държава да има споразумения за разпределение на активи с искаща държава редовно или случай по случай в съответствие с националното право или административните процедури на запитаната държава.

Сходни разпоредби са налице в чл. 14 от КООНТОП и чл. 57 от КООНК. В чл. 57.4 от КООНК е предвидено, че в случай че държавите страни по Конвенцията, не решат друго, запитаната държава може да приспадне разумни разходи, направени по време на разследванията, наказателното преследване или съдебните процедури, довели до връщане на или разпореждане с конфискувано имущество в съответствие с Конвенцията.

В ЕС новият Регламент (ЕС) 2018/1805 на Европейския парламент и на Съвета от 14 ноември 2018 година относно взаимното признаване на актове за обезпечаване и конфискация предвижда обхватни разпоредби за връщането на обезпечено имущество на жертвата и разпореждането с конфискувано имущество или парични средства, получени след продажбата на имущество; те влизат в сила за актове, предадени след 19 декември 2020 г. Общото правило 50/50 при разпределяне на активи, поето от Рамковото решение на Съвета относно взаимното признаване на решения за конфискация от 2006 г., присъства и в новия Регламент. В него е предвидено, че ако сумата, получена от изпълнение на акт за конфискация, е равна на или по-малка от EUR 10 000, тя остава за изпълняващата държава. Ако сумата, получена от акт за конфискация, е по-голяма от EUR 10 000, 50% от нея се превеждат от изпълняващата държава на издаващата държава.

Така, при получаване на искане за съдействие запитаната държава може да прецени заедно с искащата държава, в зависимост кое е подходящо, дали желае да задържи стойността на възстановени активи в даден случай. Насоките на добрите практики насърчават държавите да разгледат какво ще се случи с активите по международни случаи възможно най-рано. Обсъждането за връщане на жертвите и за разпределяне на активите следва да доведе до споразумение за използване на един от наличните инструменти: например новия Регламент и сключване на споразумение за разпределяне на активите. Факторите, които често

насърчават държавите да сключат споразумение за разпределяне на активи или да върнат изцяло стойността на конфискуваните активи, включват честотата на исканията между двете държави във връзка с обезпечаване, изземване, конфискация и изземване в полза на държавата на облаги от престъпна дейност; или естеството на престъпната дейност, от която са придобити облагите. Например, в случаи на корупция в най-бедните държави в света, по-богатите запитани държави може да обмислят репатриране на стойността на конфискувани активи в другата държава пряко или да подкрепят инициативи, които ще подобрят обществото там като цяло (като образователни или благотворителни проекти). Типовото споразумение за разпределяне на активи на ООН е на разположение на адрес: https://www.unodc.org/pdf/crime/ieg_crime_2005-01-26_draft_model_agr_01.pdf

11. Правна взаимопомощ за възстановяване на активи

Възможността да се потърси международно съдействие за временно обезпечаване и изземване на активи, които са били прехвърлени извън юрисдикцията на дадена държава, за да бъдат запазени те за актове за наказателна конфискация или за гражданско възстановяване, които може да бъдат издадени, е ключово оръжие в борбата с незаконното преместване на облаги от престъпна дейност.

Както бе казано по-горе във връзка с разследването, разлики в националните законодателства, политики, институции и процедури може да препятстват ефективното обработване на международни искания за обезпечаване, изземване, конфискация и изземване в полза на държавата на активи, но предоставянето на правна взаимопомощ на други държави осигурява незаменим инструмент.

В много държави има една служба, която обработва постъпващите искания за правна взаимопомощ и чрез която всяко такова искане следва да бъде насочено; други държави заявяват готовност да приемат такива искания чрез регионални служби или конкретни органи в зависимост от естеството на исканията. Тези изисквания са публикувани; например Съветът на Европа предоставя обхватни насоки за национални процедури на държавите членки и индивидуалните им изисквания за обработване на искания.⁹ Контактите от ARIN също предоставят информация и съдействие за това към коя служба следва да бъде отправено дадено искане за съдействие.

Правната взаимопомощ (ПВП) дава възможност за сътрудничество между държави с оглед получаване на съдействие в разследване или наказателно преследване на престъпления, както и при разследване, обезпечаване и конфискация на облаги от престъпна дейност на наказателна основа (присъда) или гражданска основа (неоснована на присъда).

Исканията се отправят чрез официално международно писмо молба. В юрисдикции с гражданско право, те се наричат още „съдебни поръчки“. Съдействието като цяло се иска от съда или прокуратурата, затова се използва и терминът „съдебно сътрудничество“.

Когато държава, която е страна по Рамково решение 2003/577/ПВР на Съвета за изпълнение в Европейския съюз на решения за обезпечаване на имущество или доказателства или Рамково решение 2006/783/ПВР на Съвета за прилагане на принципа за взаимно признаване на решения за конфискация, иска бързо регистриране и изпълнение на актове за обезпечаване и конфискация на друга държава, това е известно като „взаимно признаване“. Вместо да използват писмо молба, държавите попълват удостоверение по образец, приложен към всяко от Рамковите решения.

⁹ <https://www.coe.int/en/web/transnational-criminal-justice-pcoc/MLA-country-information>

Получаване на международни искания за съдействие

Изключително важно е от самото начало да се направи анализ на постъпило искане, за да се прецени дали се искат мерки за съдействие в наказателно или гражданско производство, за да може правилната организация да обработи искането и да предостави съдействие.

Някои държави не приемат искания за съдействие в гражданско производство за актове за гражданско възстановяване (неосновано на окончателна присъда). Въпреки това, в чл. 43 от КООНК се изразява желанието, когато е подходящо и в съответствие с националната правна система, държавите да обмислят да си съдействат при разследвания и производства по гражданскоправни и административноправни въпроси, свързани с корупция. В допълнение, чл. 21 от Варшавската конвенция на Съвета на Европа изисква от запитана държава да предприеме всички необходими мерки като обезпечаване и изземване, за да съдейства на друга държава, която е образувала наказателно производство или производство с цел конфискация. Така тези конвенции и други документи имат за цел държавите да си предоставят възможно най-широките мерки за съдействие, които обхващат и искания за съдействие при възстановяване, което не се основава на окончателна присъда.

В главите по-горе са дадени подробни насоки за това какво да се включи в искания за ПВП за проследяване, обезпечаване и изземване, конфискация и изземване в полза на държавата на активи. Полезни инструменти при изготвяне на искания за ПВП са дадени в глава 14.

Не трябва да се забравя, че за възстановяването на активи в други държави често е необходима усилена работа и политическа воля. За да се постигне успех:

- уверете се, че езикът и изписването във всеки предаден документ са преведени от оригиналния език: някои държави отхвърлят искания дори само заради грешки при изписването;
- поддържайте редовни контакти с колеги международни следователи и прокурори относно дадено дело;
- предоставяйте актуална информация за националното следствие и съответното съдебно производство бързо, ако е необходимо;
- запознайте се със споразуменията за разпределяне на активи.

12. Преглед на съществуващите в региона двустранни споразумения за възстановяване на активи

Албания

Албания е сключила редица двустранни споразумения и ги е обединила в Ръководство за международно правно сътрудничество по наказателноправни въпроси. Не е известно дали някое от тях е насочено специално към възстановяването на активи.

Босна и Херцеговина

Босна и Херцеговина е сключила споразумения с няколко юрисдикции на и извън Балканите. Тези споразумения са общи по естеството си и не са насочени конкретно към проследяване, обезпечаване, изземване и конфискация на активи. Босна и Херцеговина не е сключила двустранни споразумения, които да се отнасят специално за възстановяването на активи. Конфискацията е уредена в общите споразумения за ПВП.

Косово*

Няма двустранни споразумения за възстановяване на активи.

Черна Гора

Черна Гора има двустранни споразумения за правна взаимопомощ по наказателноправни въпроси със Сърбия, Хърватия и Северна Македония. Трите споразумения са сходни. В тях не се съдържат подробно разпоредби за възстановяване на активи. В чл. 3 (Обхват на правното съдействие) е посочено, че исканите действия включват конфискация и временно изземване на предмети. Тези споразумения са само на местния език.

Северна Македония

Северна Македония има редица двустранни споразумения в сила с юрисдикции, включително съседни балкански държави, които са подписани и ратифицирани след 1998 г. В допълнение, съществуват Меморандуми за разбирателство между прокуратурата на Северна Македония и прокуратурите на Албания, Босна и Херцеговина, Сърбия, Хърватия и Черна Гора. Тези споразумения и меморандуми са общи по естеството си и са насочени към обмен на информация, екстрадиция и изпълнение на наказателни мерки. Няма такива, които да са конкретно за аспекти на възстановяването на активи. Всички споразумения и меморандуми са само на местния език.

Сърбия

Сърбия има двустранно споразумение с Черна Гора. В него е предвидена правната база за сътрудничество по отношение на доказателства и средствата на престъпления, а не облагите от престъпна дейност. Ето защо то не е достатъчно за обхватно и ефективно сътрудничество в областта на конфискация на активи.

* Това наименование не засяга позициите за статута и отговаря на Резолюция 1244 на Съвета за сигурност на ООН и на становището на Международния съд относно Декларацията за независимост на Косово.

13. Съкращения

На български език

АНБ	- Акт(ове) за необяснимо богатство в Обединеното кралство
АП	- Анализаторски проект (Европол)
ДЧ	- Държава – членка на ЕС
Европол	- Агенция на ЕС за сътрудничество в областта на наказателното правосъдие
Евроюст	- Агенция на ЕС за съдебно сътрудничество
ЕС	- Европейски съюз
ЕСМ	- Европейска съдебна мрежа (ЕС)
ЗФР	- Звено за финансово разузнаване
Интерпол	- Международната организация на криминалната полиция (МОКП)
КДО	- Корпоративен доставчик на услуги
КООНК	- Конвенция на ООН срещу корупцията
КООНТОП	- Конвенция на ООН срещу транснационалната организирана престъпност (2000 г.)
МБК	- Международна бизнес корпорация или компания
МОКП	- Международна организация на криминалната полиция (Интерпол)
НЦБ	- Национално централно бюро (Интерпол)
ОЛАФ	- Европейска служба за борба с измамите
ООН	- Организация на обединените нации
ПВП	- Правна взаимопомощ
ПВР	- Правосъдие и вътрешни работи (ЕС)
СВА	- Служба за възстановяване на активи
СЕ	- Съвет на Европа
СЕР	- Съвместен екип за разследване
СООННП	- Служба на ООН по наркотиците и престъпността
СУА	- Служба за управление на активи

На английски език

ARIN	- Междуведомствена мрежа за възстановяване на активи
ARIN-AP	- Междуведомствена мрежа за възстановяване на активи – Тихоокеанска Азия
ARIN-CARIB	- Междуведомствена мрежа за възстановяване на активи – Карибски регион
ARIN-EA	- Междуведомствена мрежа за възстановяване на активи – Източна Африка
ARIN-SA	- Междуведомствена мрежа за възстановяване на активи – Южна Африка
ARIN-WA	- Междуведомствена мрежа за възстановяване на активи – Западна Африка
ARIN-WCA	- Междуведомствена мрежа за възстановяване на активи – Западна и Централна Азия
CARIN	- Междуведомствена мрежа за възстановяване на активи Камден
EGMONT	- Група Egmont (от ЗФР)
FATF	- Специалната група за финансови действия във връзка с изпирането на пари
GAFI	- Groupe d'action financière – френското наименование на FATF
GAFILAT	- Орган от вида на FATF за Латинска Америка
GFPN	- Глобалната мрежа на Интерпол на звена за връзка
I 24/7	- Глобална полицейска комуникационна система (Интерпол)
I-SECOM	- Сигурна веб-базирана имейл система за специализираната антикорупционна общност (Интерпол)
MoneyVal	- Комитет на експертите за оценка на мерките за борба срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма (комитет на CE)
Mt103	- Стандартно съобщение при плащане SWIFT при международни преводи
RAI	- Регионална антикорупционна инициатива
RRAG Америка)	- Мрежа за възстановяване на активи на GAFILAT (ARIN за Латинска Америка)
SIENA	- Сигурна мрежа за обмен на информация (Европол)
StAR	- Възстановяване на откраднати активи (инициатива)
SWIFT	- Общество за световна междубанкова финансова комуникация

14. Полезни източници на информация

Най-добри практики при конфискация на FATF (препоръки 4 и 38) и рамка за текуща работа по възстановяване на активи (2012 г.)

В този документ са представени международни най-добри практики в помощ на държавите при прилагането на препоръки 4 и 38 на FATF и при решаването на затруднения за ефективна конфискация и възстановяване на активи в международен контекст:

<http://www.fatf->

[gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/bestpracticesonconfiscationrecommendations4and38andaframeworkforongoingworkonassetrecovery.html](http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/bestpracticesonconfiscationrecommendations4and38andaframeworkforongoingworkonassetrecovery.html)

Прикриване на крайните собственици на FATF (2018 г.)

Корпоративните инструменти като компании, фондации, съдружия и други видове юридически лица и формирания са важни за търговските и предприемаческите дейности, но с тях може да се злоупотреби за прикриване на собствеността и контрола върху незаконно придобити активи. В доклада са използвани повече от 100 казуса, предоставени от 34 юрисдикции от Глобалната мрежа на FATF, опитът на правоприлагащи и други експерти, коментари от частния сектор и проучване на отворени източници и доклади, за да се установят начини, по които престъпници прикриват крайните собственици. Анализирани са уязвими страни, свързани с крайните собственици и по-специално участието на професионални посредници.

<http://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/concealment-beneficial-ownership.html>

StAR Международни партньорства за възстановяване на активи: Преглед и глобален справочник на мрежите (2012 г.)

В този справочник са посочени мрежите за възстановяване на активи, както и информация за тяхната структура и работа заедно с данни за връзка.

<https://star.worldbank.org/publication/international-partnerships-asset-recovery>

Отворени източници за офшорни структури

Кукловодите (2011 г.): Как корумпираните използват законни структури, за да скриват откраднати активи и какво може да се направи

В тази публикация са разгледани корпоративните и финансовите структури, които представляват градивните елементи на прикритите маршрути на парите. Специално внимание е обърнато на това колко е лесно за корумпирани участници да прикриват участието си зад корпоративна фасада и на трудностите, с които трябва да се справят следователите, за да видят отвъд фасадата.

<http://documents.worldbank.org/curated/en/784961468152973030/The-puppet-masters-how-the-corrupt-use-legal-structures-to-hide-stolen-assets-and-what-to-do-about-it>

Офшорни дейности и изпиране на пари – нови констатации и предизвикателства (2017 г.)

Докладът се публикува от ЕС и разглежда реакцията на ЕС за създаване на прозрачност по отношение на банковите регистри, крайните собственици и данъчните сметки.

<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e2af020a-1379-11e7-808e-01aa75ed71a1/language-en>

Отворени източници за изготвяне на ПВП

Инструмент за ПВП на СООННП - <https://www.unodc.org/mla/>

Инструментът за съставяне на искания за правна взаимопомощ (Инструмент за ПВП) е разработен от СООННП в помощ на работещите в областта на наказателното правосъдие за експедитивно изготвяне на искания за ПВП, което способства сътрудничеството между държавите и ускорява отговора при такива искания.

Инструменти на Съвета на Европа -

<https://www.coe.int/en/web/transnational-criminal-justice-pcoc/mutual-legal-assistance>

На този сайт има полезна информация за държави, договори, конвенции, международни стандарти и инструменти за правна взаимопомощ по наказателноправни въпроси.

Инструменти на Европейската съдебна мрежа

https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_Home.aspx

На този уебсайт има редица полезни инструменти за установяване на законовите изисквания на местния компетентен орган при искания за съдебно сътрудничество, образец за правна взаимопомощ, съдебна библиотека, точки за връзка, както и сбита и практическа правна информация за съдебното сътрудничество и принудителните мерки.

Инструменти на Централния орган на Обединеното кралство -

<https://www.gov.uk/guidance/mutual-legal-assistance-mla-requests>

На този сайт е предоставена информация за компетентните органи в чужбина (и в Обединеното кралство) в помощ на наказателно разследване или производство.

Автори

г-жа Джил Томас (Обединено кралство)

г-жа Фиона Джаксън (Обединено кралство)

г-н Лори Дей (Обединено кралство)

15. Приложение

ПРИЛОЖЕНИЕ А

ФОРМУЛЯР ЗА ОБМЕН НА ИНФОРМАЦИЯ ПО РАМКОВО РЕШЕНИЕ 2006/960/ПВР НА СЪВЕТА,
КОЙТО ТРЯБВА ДА СЕ ИЗПОЛЗВА ОТ
**ЗАПИТАНАТА ДЪРЖАВА ЧЛЕНКА В СЛУЧАЙ НА ИЗПРАЩАНЕ/ЗАБАВЯНЕ/
ОТКАЗ НА ИНФОРМАЦИЯ**

Настоящият формуляр се използва при изпращане на поисканата информация и/или сведения, за да се съобщи на искащия орган за невъзможността за спазване на нормалния срок, за необходимостта от отправяне на искане до съдебен орган за разрешение или за отказ за изпращане на информацията.

Настоящият формуляр може да бъде използван нееднократно в хода на процедурата (например, ако първо е било отправено искане до съдебен орган и ако последният прецени, че изпълнението на искането трябва да бъде отказано).

Запитан орган (име, адрес, телефон, факс, електронна поща, държава членка)	
Подробности за връчващия представител (по избор):	
Референтен номер на настоящия отговор	
Дата и референтен номер на предишен отговор	
Отговаря се на следния запитващ орган	
Дата и време на искането	
Референтен номер на искането	
Нормален срок по чл. 4 от Рамково решение 2006/960/ПВР	
Престъплението попада в приложното поле на чл. 2, пар. 2 от Рамково решение 2002/584/ПВР и поисканата информация или сведения се съхраняват в база данни, която е пряко достъпна за правоприлагащ орган в запитаната държава членка	В неотложни случаи • ☐ 8 часа
	В случаи, които не са неотложни • ☐ 1 седмица
Other cases	• ☐ 14 дни
Информация, изпратена по Рамково решение 2006/960/ПВР: предоставена информация или сведения	
1. Използване на изпратената информация или сведения ☐ може да бъде използвана само за целите, за които е била предоставена, или за предотвратяване на неизбежна или сериозна заплаха за обществената сигурност; ☐ разрешено е използването също така и за други цели, при спазване на следните условия (по избор):	
2. Надеждност на източника ☐ Надежден ☐ Почти надежден ☐ Ненадежден ☐ Не може да бъде оценено	

3. Точност на информацията или сведенията

- Сигурност
- Установено от източника
- Слухове – потвърдени
- Слухове – непотвърдени

4. Резултат на наказателното разследване или операцията за събиране на сведения за целите на наказателното производство, в рамките на което/която е извършен обменът на информация, който резултат трябва да бъде докладван на изпращащия орган

- Не
- Да

В случай на спонтанен обмен, основания, поради които се счита, че информацията или сведенията биха могли да съдействат при откриването, предотвратяването или разследването на престъпления по чл. 2, пар. 2 от Рамково решение 2002/584/ПВР:

ЗАБАВЯНЕ – Невъзможно е да се отговори в приложимия по чл. 4 от Рамково решение 2006/960/ПВР срок

Информацията или сведенията не могат да бъдат предоставени в посочения срок на следните основания:

Вероятно е информацията или сведенията да бъдат дадени в срок от:

- 1 ден 2 дни 3 дни
-седмици
- 1 месец

Поискано е разрешение на съдебен орган.

Очаква се процедурата, която да доведе до предоставяне/отказ на разрешение да трае ... седмици

ОТКАЗ – Информацията или сведенията

- не могат да бъдат предоставени и поискани на национално равнище; или
- не могат да бъдат предоставени на едно или повече от следните основания:

A — Основание, свързано със съдебен контрол, който не допуска изпращането или изисква използването на правна взаимопомощ

компетентният съдебен орган не е разрешил предоставяне на достъп и обмен на информацията или сведенията

поисканата информация или сведения са били събрани на предходен етап чрез принудителни мерки и предоставянето им не е разрешено по националното законодателство

☐ информацията или сведенията не се съхраняват от: <ul style="list-style-type: none"> • правоприлагащи органи; или • публични органи или от частни субекти по начин, който да позволи на правоприлагащите органи да получат достъп до тях без предприемане на принудителни мерки
☐ Б — Предоставянето на поисканата информация или сведения би увредило съществени интереси в областта на националната сигурност или би застрашило успеха на текущо разследване или операция за събиране на сведения за целите на наказателното производство или безопасността на физически лица или би било очевидно непропорционално или ирелевантно по отношение на целите, за които те са били поискани.
<p>В случай на използване на вариант А или Б, моля да бъде предоставена, ако бъде сметнато за необходимо, допълнителна информация или основания за отказа (по избор):</p>
☐ Г — Запитаният орган решава да откаже изпълнението, понеже искането и свързано, по законодателството на запитаната държава, със следното престъпление (описва се характерът на престъплението и неговата правна квалификация), което е наказуемо с лишаване от свобода за срок от една година или по-малко
☐ Д — Не разполагаме с поисканата информация или сведения
☐ Е — Поисканата информация или сведения са били получени от друга държава членка или от трета страна и подлежи на правилото за специалност, и тази държава членка или трета страна не е дала съгласието си за изпращане на информацията или сведенията.

ПРИЛОЖЕНИЕ Б

ФОРМУЛЯР ЗА ОБМЕН НА ИНФОРМАЦИЯ ПО РАМКОВО РЕШЕНИЕ 2006/960/ПВР НА СЪВЕТА,
КОЙТО ДА СЕ ИЗПОЛЗВА ОТ ИСКАЩАТА ДЪРЖАВА ЧЛЕНКА

Настоящият формуляр се използва при искане на информация и сведения съгласно
Рамково решение 2006/960/ПВР

I — Административна информация

Искащ орган (име, адрес, телефон, факс, имейл държава членка):				
Данни за отговорния служител (по избор):				
До следната държава членка:				
Дата и време на настоящото искане:				
Референтен номер на настоящото искане:				
Предишни искания				
☒ Това е първо искане по този случай				
☐ Настоящото искане следва предишни искания по същия случай				
Предишно искане (предишни искания)			Отговор(и)	
	Дата	Референтен номер (в искащата държава членка)	Дата	Референтен номер (в запитаната държава членка)
1.				
2.				
3.				
4.				
Ако искането е изпратено до повече от един орган в запитаната държава членка, моля, посочете всеки използван канал:				
☐ Национално звено на Европол/ Служител за връзка на Европол		☐ За информация	☐ За изпълнение	
☐ Интерпол НЦБ		☐ За информация	☐ За изпълнение	
☐ Sirene		☐ За информация	☐ За изпълнение	
☐ Служител за връзка		☐ За информация	☐ За изпълнение	
☐ Друго (моля, посочете):		☐ За информация	☐ За изпълнение	

Ако същото искане е изпратено до други държави членки, моля, посочете другите държави членки и използваните канали (по желание)

II — Срокове

Забележка: Срокове по чл. 4 от Рамково решение 2006/960/ПВР

А — Престъплението попада в обхвата на чл. 2, пар. 2 от Рамково решение 2002/584/ПВР

и

Поисканата информация или сведения се съхраняват в база данни, която е пряко достъпна за правоприлагащия орган

➔ Искането е неотложно ➔ Срок: 8 часа с възможност за отлагане

➔ Искането не е неотложно ➔ Срок: 1 седмица

Б — Други случаи: ➔ Срок: 14 дни

☐ Искането Е неотложно
☐ Искането НЕ е неотложно
Основания за неотложността на искането (напр. заподозрените са задържани под стража, трябва да се внесе пред съда преди определена дата):
Искана информация или сведения
Вид на престъпленията или на престъпните дейности, които се разследват
Описание на обстоятелствата, при което престъплението(ята) е било(са били) извършено(и), включително: време, място и степен на участие в престъплението (ята) на лицето, което е обект на искането за предоставяне на информация или сведения:

Характер на престъплението(ята)

А — Прилагане на чл. 4, пар. 1 или чл. 4, пар. 3 от Рамково решение 2006/960/ПВР

- А. 1. Нарушението е наказуемо с максимален срок на лишаване от свобода от поне три години в искащата държава членка

И

А.2. Престъплението е едно (или повече) от следните:

☐ участие в престъпна организация	☐ изпиране на облаги от престъпна дейност
☐ тероризъм	☐ трафик на хора
☐ подправяне на парични знаци, включително евро	☐ компютърни престъпления
☐ сексуална експлоатация на деца и детска порнография	☐ престъпления против околната среда, включително незаконен трафик на застрашени животински видове и застрашени растителни видове и разновидности
☐ незаконен трафик на наркотични и психотропни вещества	☐ улесняване на незаконно влизане и пребиваване
☐ незаконен трафик на оръжия, боеприпаси и взривни вещества	☐ убийство, тежка телесна повреда
☐ корупция	☐ незаконна търговия с човешки органи и тъкани
☐ измама, включително такава, която засяга финансовите интереси на Европейските общности по смисъла на Конвенцията от 26 юли 1995 г. относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности	☐ отвличане, противозаконно лишаване от свобода и вземане на заложници
☐ организиран или въоръжен грабеж	☐ расизъм и ксенофобия
☐ незаконен трафик на предмети на културата, вкл. антични предмети и произведения на изкуството	☐ незаконен трафик на ядрени или радиоактивни материали
☐ мошеничество	☐ трафик на противозаконно отнети превозни средства
☐ рекет и изнудване	☐ изнасилване
☐ подправяне и пиратство на изделия	☐ палеж
☐ подправяне на административни документи и търговия с тях	☐ престъпления от компетентността на Международния наказателен съд
☐ подправяне на платежни средства	☐ незаконно отвличане на летателни средства или кораби
☐ незаконен трафик на хормонални вещества и други стимулатори на растежа	☐ саботаж

→ Следователно престъплението попада в обхвата на чл. 2, пар. 2 от Рамково решение 2002/584/ПВР-> следователно за сроковете за отговор на настоящото искане е приложим чл. 4, пар. 1 (неотложни случаи) и чл. 4, пар. 3 (случаи, които не са неотложни) от Рамково решение 2006/960/ПВР

Или

- Б — Престъплението(ята) попада(т) (не попада(т)) в обхвата на А.
В такъв случай описание на престъплението(ята):

Цел, с която се искат информацията или сведенията

Връзка между целта, с която се искат информацията или сведенията, и лицето, което е обект на информацията или сведенията

Самоличност (доколкото е известна) на лицето(ата), които са основен обект на наказателното разследване или на операция за събиране на информация за целите на наказателното производство, които са в основата на искането за предоставяне на информация или сведения

Основания да се счита, че информацията или сведенията са в запитаната държава членка

Ограничения върху използването на информацията, съдържаща се в настоящото искане за цели, различни от тези, за които тя е била предоставена, или за предотвратяване на неизбежна и сериозна заплаха за обществената сигурност

- използването е разрешено
 използването е разрешено, но да не се споменава доставчикът на информация
 да не се използва без разрешение на доставчика на информация
 да не се използва

ТИПОВО СПОРАЗУМЕНИЕ ОТНОСНО СЪЗДАВАНЕТО НА СЪВМЕСТЕН ЕКИП ЗА РАЗСЛЕДВАНЕ

В съответствие със:

[Моля, уточнете тук приложимите правни основания, които могат да бъдат посочени измежду изредените по-долу инструменти, без да се ограничават само до тях:

- Член 13 от Конвенцията за взаимопомощ по наказателноправни въпроси между държавите – членки на Европейския съюз, от 29 май 2000 г.⁽¹⁾;
- Рамково решение на Съвета от 13 юни 2002 г. относно съвместните екипи за разследване⁽²⁾;
- Член 1 от Споразумението между Европейския съюз и Република Исландия и Кралство Норвегия за прилагане на определени разпоредби на Конвенцията от 29 май 2000 година за взаимопомощ по наказателни дела между държавите — членки на Европейския съюз, и Протокола от 2001 година към нея от 29 декември 2003 г.⁽³⁾;
- Член 5 от Споразумението за правна взаимопомощ между Европейския съюз и Съединените американски щати⁽⁴⁾;
- Член 20 от втория допълнителен протокол към Европейската конвенция за взаимопомощ по наказателноправни въпроси от 20 април 1959 г.⁽⁵⁾;
- Член 9, параграф 1, буква в) от Конвенцията на Организацията на обединените нации за борба срещу незаконния трафик на упойващи и психотропни вещества (1988 г.)⁽⁶⁾;
- Член 19 от Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност (2000 г.)⁽⁷⁾;
- Член 49 от Конвенцията на ООН срещу корупцията (2003 г.)⁽⁸⁾;
- Член 27 от Конвенцията за полицейско сътрудничество в Югоизточна Европа (2006 г.)⁽⁹⁾.]

1. Страни по споразумението

Следните страни сключват споразумение за създаване на съвместен екип за разследване (понататък наричан „СЕР“):

1. [Вписва се името на първата компетентна агенция /администрация на държава, която е страна по споразумението]

както и

2. [Вписва се името на втората компетентна агенция/ администрация на държава, която е страна по споразумението]

Страните по това споразумение могат да решат с общо съгласие да отправят покана към агенции или администрации на други държави да станат страни по настоящото споразумение.

2. Цел на СЕР

Споразумението обхваща създаването на СЕР със следната цел:

[Моля, опишете конкретната цел на СЕР.

Това описание следва да включва обстоятелствата, свързани с разследването(ите) престъпление(я) в участващите държави (дата, място и характер) и, ако е приложимо, позоваване на текущите национални процедури. Позоваванията на личните данни, свързани с конкретния случай, трябва да бъдат минимални.

Този раздел следва също да описва накратко целите на СЕР (те могат да включват например събиране на доказателствени материали, координирано задържане на заподозрени лица, замразяване на активи ...). В този контекст страните следва да обмислят дали започването и приключването на финансово разследване трябва да бъдат включени като цел на СЕР ⁽¹⁰⁾.]

3. Продължителност на действие на споразумението

Страните постигат съгласие СЕР да действа за **[моля, посочете точната продължителност]**, считано от влизането в сила на настоящото споразумение.

Настоящото споразумение влиза в сила, след като бъде подписано от последната страна по СЕР. Този период може да бъде удължен по взаимно съгласие.

4. Държави, в които ще действа СЕР

СЕР ще действа в държавите, които са страни по настоящото споразумение.

Екипът провежда операциите си в съответствие с правото на държавите, в които действа в дадения момент.

5. Ръководител(и) на СЕР

Ръководителите на екипа са представители на компетентните органи, участващи в наказателни разследвания от държавите, в които екипът действа в дадения момент, под чието ръководство членовете на СЕР изпълняват задачите си.

Страните са определили следните лица за ръководители на СЕР:

Име	Длъжност/чин	Орган/агенция	Държава

В случай че някое от посочените по-горе лица не е в състояние да изпълнява задълженията си, незабавно се определя заместник. Писменото уведомление за това заместване се предоставя на всички заинтересовани страни и се прилага към настоящото споразумение.

6. Членове на СЕР

Освен лицата, посочени в точка 5, страните представят и списък с членовете на СЕР в специално приложение към настоящото споразумение⁽¹¹⁾.

В случай че някой от членовете на СЕР не е в състояние да изпълнява задълженията си, незабавно му се определя заместник чрез писмено уведомление, изпратено от компетентния ръководител на СЕР.

7. Участници в СЕР

Страните по СЕР постигат съгласие да включат **[тук се вписват например Евроюст, Европол, OLAF...]** като участници в СЕР. Специфични договорености, свързани с участието на **[вписва се името]**, се разглеждат в съответното допълнение към настоящото споразумение.

8. Събиране на информация и доказателствени материали

Ръководителите на СЕР могат да се споразумеят по конкретни процедури, които се прилагат при събирането на информация и доказателствени материали от СЕР в държавите, в които той действа.

Страните поверяват на ръководителите на СЕР задачата да предоставят консултации относно събирането на доказателствени материали.

9. Достъп до информация и доказателствени материали

Ръководителите на СЕР уточняват процесите и процедурите, които се прилагат при обмена между тях на информация и доказателствени материали, получени по линия на СЕР във всяка държава членка.

[Освен това страните могат да се споразумеят за клауза, която съдържа по-конкретни правила относно достъпа, обработването и използването на информация и доказателствени материали. По-специално такава клауза може да се смята за подходяща, когато даден СЕР не се основава нито на Конвенцията на ЕС, нито на Рамковото решение (които включват конкретни разпоредби в това отношение — вж. член 13, параграф 10 от Конвенцията).]

10. Обмен на информация и доказателствени материали, получени преди създаването на СЕР

Информацията или доказателствените материали, които са вече налични към момента на влизането в сила на настоящото споразумение и които се отнасят до разследването, описано в настоящото споразумение, могат да се обменят между страните в рамките на споразумението.

11. Информация и доказателствени материали, получени от държави, които не участват в СЕР

Ако възникне нужда от изпращане на искане за правна взаимопомощ до държава, която не участва в СЕР, запитващата държава обмисля възможността да потърси съгласието на запитаната държава да обменя с друга страна/страни по СЕР информацията или доказателствените материали, получени в резултат на изпълнението на искането.

12. Специфични договорености във връзка с командированите членове

[Когато се счита за целесъобразно, страните могат, съгласно настоящата клауза, да договарят конкретни условия, при които командированите членове могат:

- *да извършват разследвания - включващи по-специално принудителни мерки - в държавата на действие (ако се счита за целесъобразно, може да се направи позоваване на националните законодателства тук или в приложението към настоящото споразумение)*
- *да поискат в държавата на командироване да се предприемат мерки*
- *да обменят информация, събрана от екипа*
- *да носят/използват оръжие]*

13. Изменения на споразумението

Настоящото споразумение може да бъде изменяно по взаимно съгласие на страните. Освен ако в настоящото споразумение е предвидено друго, изменения могат да се правят във всякаква писмена форма, договорена от страните ⁽¹²⁾.

14. Консултации и координация

Страните гарантират, че се консултират помежду си всеки път, когато координацията на дейностите на екипа налага това, включително, но не само що се отнася до:

- прегледа на постигнатия напредък и резултатите на екипа
- графика и метода на намеса от страна на следователите
- най-добрия начин за предприемане на евентуално съдебно производство, обмисляне на подходящото място на производството, и на конфискация.

15. Комуникации с медиите

Ако се предвиждат комуникации с медиите, графикът и съдържанието им се одобряват от страните и участниците се придържат към тях.

16. Оценка

Страните могат да обмислят извършването на оценка на резултатите от дейността на СЕР, на най-добрите използвани практики и на извлечените поуки. За извършването на оценката може да се организира специално заседание.

[В този контекст страните могат да се позоват на конкретния [формуляр за оценка на СЕР](#), изготвен от мрежата на ЕС от експерти по въпросите на СЕР. Може да се поиска финансиране от ЕС за подпомагане на работата по време на заседанието за извършването на оценката.]

17. Специфични договорености

[Да се добави, ако е приложимо. Следните подглави имат за цел да очертаят евентуални области, които може да бъдат описани по-точно.]

17.1. Правила за оповестяване

[Тук по желание на страните могат да бъдат уточнени приложимите национални правила относно комуникацията с адвоката на ответника и/или да приложат копие или обобщена информация за тях.]

17.2. Договорености за управление на активи/възстановяване на активи

17.3. Отговорност

[По желание на страните този аспект може да бъде регламентиран, по-специално когато СЕР не се основава нито на Конвенцията на ЕС, нито на Рамковото решение (които включват конкретни разпоредби в това отношение — вж. членове 15 и 16 от Конвенцията).]

18. Организационни разпоредби

[Да се добави, ако е приложимо. Следните подглави имат за цел да очертаят евентуални области, които може да бъдат описани по-точно.]

18.1. Инфраструктура (офис помещения, превозни средства, друго техническо оборудване)

18.2. Разходи/изразходвани средства/застраховки

18.3. Финансова подкрепа за СЕР

[В тази клауза страните могат да се споразумеят по конкретни договорености относно ролите и отговорностите в рамките на екипа относно подаването на заявления за финансиране от ЕС.]

18.4. Език, на който се извършва комуникацията

Съставено в [място на подписване], [дата]

[Подписи на всички страни]

- ⁽¹⁾ ОВ С 197, 12.7.2000 г., стр. 3.
- ⁽²⁾ ОВ L 162, 20.6.2002 г., стр. 1.
- ⁽³⁾ ОВ L 26, 29.1.2004 г., стр. 3.
- ⁽⁴⁾ ОВ L 181, 19.7.2003 г., стр. 34.
- ⁽⁵⁾ Съвет на Европа, Поредача от Европейски договори № 182.
- ⁽⁶⁾ Сборник договори на ООН, том 1582, стр. 95.
- ⁽⁷⁾ Сборник договори на ООН, том 2225, стр. 209; Док. A/RES/55/25.
- ⁽⁸⁾ Сборник договори на ООН, том 2349, стр. 41; Док. A/58/422.
- ⁽⁹⁾ Регистрация в секретариата на Организацията на обединените нации: Албания, 3 юни 2009 г., № 46240.
- ⁽¹⁰⁾ В този контекст страните следва да се позоват на Заключенията на Съвета и плана за действие относно бъдещите стъпки в областта на финансовите разследвания (документ на Съвета 10125/16 + COR 1).
- ⁽¹¹⁾ При необходимост в СЕР може да участват национални експерти в областта на възстановяването на активи.
- ⁽¹²⁾ Примерни формулировки се съдържат в приложения 2 и 3.

Допълнение I

КЪМ ТИПОВО СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА СЪВМЕСТЕН ЕКИП ЗА РАЗСЛЕДВАНЕ

Участници в СЕР

Договореност с Европол/Евроюст/Комисията (OLAF), органи, които са компетентни по силата на разпоредбите, приети в рамките на Договорите, и други международни органи.

1. Участници в СЕР

В СЕР ще участват следните лица:

Име	Длъжност/чин	Организация

[Вписва се името на държавата членка] реши, че националният ѝ член на Евроюст ще участва в съвместния екип за разследване от името на Евроюст/в качеството си на компетентен национален орган ⁽¹⁾.

В случай че някое от посочените по-горе лица не е в състояние да изпълнява задълженията си, се определя заместник. Писменото уведомление за това заместване се представя на всички заинтересовани страни и се прилага към настоящото споразумение.

2. Специфични договорености

Участието на посочените по-горе лица ще подлежи на следните условия и ще е единствено за следните цели:

2.1. Първи участник по споразумението

- 2.1.1. Цел на участието
- 2.1.2. Предоставени права (ако има такива)
- 2.1.3. Разпоредби относно разходите
- 2.1.4. Цел и обхват на участието

2.2. Втори участник по споразумението (ако е приложимо)

- 2.2.1. ...

3. Условия за участието на служители на Европол

- 3.1. Служителите на Европол, които участват в съвместния екип за разследване, подпомагат всички членове на екипа и предоставят пълния обхват от услуги на Европол за подпомагане на съвместното разследване съгласно предвиденото в Регламента за Европол и в съответствие с него. Те не прилагат никакви принудителни мерки. Служителите на Европол, участващи в СЕР, обаче могат да присъстват, ако са получили такива указания и под ръководството на ръководителя(ите) на екипа, по време на оперативни дейности на съвместния екип за разследване, за да предоставят консултации на място и да подпомагат членовете на екипа, изпълняващи принудителните мерки, при условие че няма пречки от правно естество на национално равнище на мястото, където действа екипът.
- 3.2. Член 11, буква а) от Протокола за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз не се прилага по отношение на служителите на Европол по време на участието им в СЕР ⁽²⁾. По време на операциите на СЕР за служителите на Европол, по отношение на извършени срещу тях или от тях престъпления, са в сила приложимите спрямо лица със сходни функции разпоредби на националното право на държавата членка, в която се осъществяват операциите.
- 3.3. Служителите на Европол могат да се свързват директно с членове на СЕР и да предоставят на всички членове на СЕР цялата необходима информация в съответствие с Регламента за Европол.

⁽¹⁾ Ненужното се зачертава.

⁽²⁾ Протокол за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз (консолидиран текст) (ОВ С 326, 26.10.2012 г., стр. 266).

Допълнение II

КЪМ ТИПОВО СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА СЪВМЕСТЕН ЕКИП ЗА РАЗСЛЕДВАНЕ

Споразумение за удължаване на срока на действие на съвместен екип за разследване

Страните се споразумяха да удължат срока на действие на съвместния екип за разследване (по-нататък наричан „СЕР“), създаден със споразумение от **[вписва се датата]**, съставено в **[вписва се мястото на подписване]**, копие от което е приложено към настоящия документ.

Страните смятат, че срокът на действие на СЕР следва да бъде удължен след изтичане на срока, за който е бил създаден **[вписва се датата, на която изтича срокът на действие]**, тъй като не е изпълнена целта му, посочена в член **[вписва се членът относно целта на СЕР]**.

Обстоятелствата, налагащи удължаването на срока на действие на СЕР, бяха внимателно разгледани от всички страни. Смята се, че удължаването на срока на действие на СЕР е от съществено значение за постигането на целта, за която е създаден СЕР.

Поради това СЕР ще продължи да действа за допълнителен период от **[моля, посочете точната продължителност]** от датата на влизане в сила на настоящото споразумение. Посоченият по-горе срок може да бъде допълнително удължен по взаимно съгласие на страните.

Дата/подпис

Допълнение III

КЪМ ТИПОВО СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА СЪВМЕСТЕН ЕКИП ЗА РАЗСЛЕДВАНЕ

Страните се споразумяха да изменят писменото споразумение за създаване на съвместен екип за разследване (по-нататък наричан „СЕР“) от **[вписва се датата]**, съставено в **[вписва се мястото]**, копие от което е приложено към настоящия документ.

Страните, подписали споразумението, се споразумяха следните членове да бъдат изменени, както следва:

1. (Изменение ...)
2. (Изменение ...)

Обстоятелствата, налагащи изменението на споразумението за СЕР, бяха внимателно разгледани от всички страни. Смята се, че изменението(ята) на споразумението за СЕР е (са) от съществено значение за постигането на целта, за която е създаден СЕР.

Дата/подпис

RAI

Регионалната антикорупционна инициатива (RAI) е регионална междуправителствена организация, чиято мисия е да води регионалното сътрудничество в подкрепа на усилията за борба с корупцията, като осигурява обща платформа за дискусии чрез споделяне на знания и добри практики. RAI функционира като регионален хъб, чрез който правителствата в региона могат да обединяват усилията си за справяне с корупцията в Югоизточна Европа. В RAI членуват девет държави: Албания, Босна и Херцеговина, България, Хърватия, Молдова, Черна Гора, Северна Македония, Румъния и Сърбия, като Грузия, Полша и Словения са наблюдатели.

The AIRE Centre

Центърът за консултации за индивидуалните права (AIRE Centre) е неправителствена организация, която повишава информираността за правата съгласно европейското право и оказва подкрепа на жертви на нарушения, свързани с трафик на хора. Екип от международни адвокати предоставя информация, подкрепа и консултации относно правните стандарти на Европейския съюз и Съвета на Европа. Екипът има опит със съдопроизводство пред Европейския съд по правата на човека в Страсбург, участвал е в повече от 150 дела. Работейки в продължение на вече двадесет години на всички нива на съдебните системи в региона, Центърът AIRE си създаде ненадмината репутация в Западните Балкани. Той се сътрудничи тясно с министерствата на правосъдието, съдебни образователни центрове, конституционни и върховни съдилища, за да води, подкрепя и съдейства за развитие на върховенството на правото и по проекти за реформи в дългосрочен план. Центърът AIRE си сътрудничи и с неправителствения сектор в региона, като помага при насърчаване на правни реформи и зачитане на основните права. В основата на работата му винаги е била идеята да гарантира, че всички хора могат реално и ефективно да се ползват със законните си права. На практика това означава насърчаване и улесняване на правилното прилагане на Европейската конвенция за правата на човека, съдействие в процеса на европейска интеграция чрез укрепване на върховенството на закона и осигуряване на пълно признаване на правата на човека, както и насърчаване на сътрудничеството между съдиите и професионалистите в правната сфера в региона.

REGIONAL ANTI-CORRUPTION INITIATIVE

Fra Anđela Zvizdovića 1. B/14
71000 Sarajevo
Bosnia and Herzegovina
Tel: +387 33 296 323/327
www.rai-see.org

We look for better solutions together

THE AIRE CENTRE

Advice on Individual Rights in Europe

Room 505, Institute of
Advanced Legal Studies
Charles Clore House,
17 Russell Square, London
Tel: +44 20 7831 4276
www.airecentre.org

Изготвянето на тази публикация е осъществено с подкрепата на Правителството на Обединеното кралство. Изразените в публикацията мнения не отразяват непременно официалната позиция на Правителството на Обединеното кралство.

Преводът и създаването на тази публикация са осъществени с подкрепата на Програмата за върховенство на закона в Югоизточна Европа на Фондация „Конрад Аденауер“. Изразените в публикацията мнения са на съответните автори и не отразяват непременно официалната позиция на Програмата за върховенство на закона в Югоизточна Европа на Фондация „Конрад Аденауер“.

Оригиналният вариант на английски език е преведен още на босненски/хърватски/черногорски/сръбски, албански, македонски и румънски език.